

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE EERSTE MINISTER EN DE ADMINISTRATIE (*)

Een algemene geschiedenis van het bestuur is in ons land — evenmin als in de meeste nabuurlanden — geschreven. Wel zijn er beperkte monografieën die, hetzij een bepaalde sector, hetzij een bepaalde periode, hetzij een bijzonder onderwerp behandelen.

Wie de evolutie van het Belgisch bestuur sedert 1830 nagaat, treft het vooral hoe ingewikkeld en uitgebreid het bestuursapparaat is geworden. Dit verschijnsel, dat trouwens alle openbare besturen in West-Europa kenmerkt, hangt nauw samen met de sociale, economische en politieke geschiedenis van deze landen sedert de XIXe eeuw.

Echter brengt elke evolutie, ook wat het bestuur betreft, uiteindelijk een reactie teweeg. Wanneer de versnippering der diensten toeneemt en de spreiding van het gezag de eenheid van beslissing en uitvoering in gevaar brengt, tekent zich in een politiek en sociaal gezonde democratische staat, waar de instellingen een normale, door de tijdsomstandigheden bepaalde evolutie kennen, een stroming af, die de bestuurseenheid geleidelijk herstelt en meteen het staatsgezag voor afbrokkeling behoedt.

Het staat vast dat deze rol van centralisatie en coördinatie hier te lande gedurende een groot deel van de 19e eeuw alleen op de Kabinetsraad rustte. Na de eerste wereldoorlog bleek ook dit onvoldoende, vooral wegens de trage procedure en het groot aantal administratieve problemen die een spoedige beslissing eisten. Van die tijd af is de eerste-minister langzaam maar zeker gaan optreden, niet alleen als leider en coördinator van het regeringsbeleid, maar tevens als hoofd van het centrale rijksbestuur. We nemen ons voor, in deze korte studie de omstandigheden te onderzoeken, die de huidige rol van de Eerste Minister op bestuursgebied gedurende de laatste kwarteeuw hebben bepaald.

Een eerste in het oog vallende vaststelling is de voortdurende stijging van het aantal rijksambtenaren, met als rechtstreeks en onafwendbaar gevolg, de noodzaak een algemeen geldend administratief statuut, een algemene bezoldigings- en tuchtregeling voor het gezamenlijke rijkspersoneel in te voeren.

In haast alle Westeuropese staten heeft vanaf de tweede helft van de 19e eeuw een dieper ingrijpen

van de Staat op economisch en sociaal gebied tot de oprichting van nieuwe besturen en de aanwerving van talrijke ambtenaren geleid. Deze voortdurende stijging van het aantal ambtenaren baart, zoals bekend, grote zorgen aan diegenen die belang stellen in de openbare zaak.

Het eerste beschikbare cijfer over het aantal rijksambtenaren dagteekent van 1846, het jaar van de eerste volkstelling in België. Het gegeven cijfer 52.878 is voor ons maar betrekkelijk bruikbaar, omdat het ook de ambtenaren van provincies en gemeenten en de leden van de clerus omvat. Van 1855 af had om de vijf jaar een telling plaats door toedoen van het departement van Financiën en van toen af ook beschikken wij over min of meer betrouwbare cijfers. Tot 1932 eveneens geven de statistieken een gezamenlijk cijfer op voor het personeel van de ministeries en dat van de bijzondere korpsen (magistratuur, rijkswacht, geestelijkheid, enz.). In bepaalde gevallen werd het personeel van de N.M.B.S. en van de R.T.T. bij het personeel van de ministeries gevoegd; in andere gevallen weer niet, zodat wij pas in 1947 over absoluut betrouwbare volgens één systeem berekende cijfers gaan beschikken. De cijfers, die wij hierna citeren, geven dan ook een benaderend beeld van de toestand (1) :

Jaar	Aantal ambtenaren
1855	14.497
1876	22.133
1911	50.038
1920	53.764
1939	65.554
1945	91.448
1956	177.342

Uit bovenstaande tabel blijkt een feit zeer duidelijk : vóór de eerste wereldoorlog reeds groeide het aantal rijksambtenaren snel aan. Zonder terug te gaan tot 1855 kan men vaststellen dat, van 1855 tot 1911, het aantal reeds verdubbeld was. Wel moet men hier rekening houden met de bevolkingsaan groei, die echter de stijging van het aantal rijksambtenaren maar in beperkte mate rechtvaardigt. Het bevolkingscijfer bedroeg in 1914 : 7.648.482, in 1956 : 8.951.443, maar het aantal rijksambtenaren steeg met ongeveer 100.000. In 1914 was het percentage van de rijksambtenaren in verhouding tot het totale bevolkingscijfer 0,9 %, terwijl het voor 1956 1,98 % bedraagt (2).

(*) Openingsles gegeven voor de Rechtsfaculteit der Universiteit te Gent op 20 februari 1958.

De evolutie is nog sprekender wanneer wij andere vergelijkingspunten nemen.

Gesteld dat in 1885 het bevolkingscijfer 100 was (5.853.278) en dat het getal ambtenaren toen eveneens 100 bedroeg, dan krijgen wij de volgende tabel:

Jaar	Bevolking	Rijkspersoneelsleden
1885	100	100
1911	127	178
1920	126	191
1950	147	337

Men ziet dus dat de vermeerdering, die voor de rijksambtenaren 237 bedraagt, slechts 47 belooft voor de bevolking of, m.a.w. dat de vermeerdering van het personeel vijfmaal groter is dan die van de bevolking.

Als wij nog steeds van het jaar 1950 uitgaan en bij het getal der rijksambtenaren dat van de speciale korpsen (magistratuur, rijkswacht, leger) voegen, hetgeen ons tot 138.411 personen brengt, dan wordt het verhogingscoëfficiënt onmiddellijk opgevoerd van 337 tot 491.

Wanneer wij tenslotte nog rekening houden met het personeel van de parastatale instellingen, bereikt het coëfficiënt 3,30 % van de totale bevolking en 8,30 % van de werkende bevolking van het Rijk. T.o.v. 1885 is het coëfficiënt 1007, d.w.z. tienmaal hoger, daar waar het bevolkingscijfer nauwelijks met de helft is verhoogd.

* * *

Het ligt voor de hand dat een dergelijke stijging hoofdzakelijk te wijten is aan een geleidelijke uitbreiding van de overheidsbemoeding. Door voortdurend nieuwe sectoren van de economie en het sociaal leven in zijn invloedssfeer te betrekken, heeft de Staat nieuwe diensten in het leven moeten roepen. Deze evolutie blijkt o.m. uit de stijging van het aantal departementen en uit de voortdurende groei van de diensten.

Na de gebeurtenissen van 1830 was het bestuursapparaat van het nieuwe koninkrijk geconcentreerd in vijf departementen: Justitie, Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën en Oorlog.

Er waren 7 departementen in 1878, 10 in 1909, 13 in 1929, 15 in 1936. Thans zijn er 16. In 1946 en 1947 waren er uitzonderlijk 19.

Haast al onze traditionele departementen zijn gewezen algemene directies die zich, de ene na de andere, van het Ministerie van Binnenlandse Zaken hebben losgemaakt. Ook hier treedt de groeiende complexiteit van het bestuursapparaat naar voor.

Het departement van Openbare Werken werd bij koninklijk besluit dd. 12 januari 1837 opgericht. Haast alle diensten van het nieuwe departement kwamen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, enkele van Buitenlandse Zaken en Financiën. Bij koninklijk besluit dd. 19 juni 1878 werd het departement van Openbaar Onderwijs opgericht en verlieten de diensten die zich met onderwijsaangelegenheden inlieten het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Deze maatregel werd ongedaan gemaakt in 1884. Echter voor niet lang, want bij koninklijk besluit dd. 2 mei 1907 werd het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen opgericht, dat verschillende diensten groepeerde komende van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en van het Ministerie van Landbouw. Het kan misschien eigenaardig lijken, maar het bestuur der Schone Kunsten heeft een paar jaar deel uitgemaakt van het departement van Landbouw... Voordien had een koninklijk besluit dd. 16 juni 1884 een departement van Landbouw, Nijverheid en Openbare Werken opgericht. De diensten betreffende de landbouw, de

nijverheid, bruggen en wegen, het mijnwezen, de wetenschappen, de letteren en schone kunsten, die voordien deel uitmaakten van het departement van Binnenlandse Zaken, werden in het nieuwe departement samengebracht.

Op te merken valt, dat veel departementen het resultaat zijn van een hergroepering van bepaalde diensten, terwijl andere zijn opgericht en weer afgeschaft en eerst jaren nadien definitief zijn geworden. Het departement van Economische Zaken bv., voor het eerst opgericht in 1917 zou pas 17 jaar later een definitief bestaan krijgen, na dat het het Bestuur van de Nijverheid had opgeslorpt.

Het departement van Arbeid en Sociale Voorzorg, dat bij koninklijk besluit dd. 15 maart 1895 werd opgericht, onder de benaming «Ministerie van Nijverheid en Arbeid», telde bij zijn oprichting 98 ambtenaren; in 1957 zijn het er 1.069 geworden.

Het ontstaan en de geleidelijke groei van het Ministerie van Verkeerswezen vormt een ander interessant voorbeeld van de voortdurende uitbreiding van het bestuur. De verschillende besturen waaruit dit departement thans bestaat, waren aanvankelijk over verschillende departementen verspreid. Bij de oprichting van de Belgische Staat bestonden alleen Zeewezen en Posterijen. De Posterijen waren gegroepeerd onder het gezag van de Minister van Financiën; het Zeewezen hing af van het departement van Buitenlandse Zaken. Voor het eerst bij koninklijk besluit dd. 15 november 1877 is het Bestuur van Posterijen en Telegrafen los van het Bestuur der Staatsspoorwegen opgericht. Bij koninklijk besluit dd. 16 juni 1884 werd het Ministerie van Spoorwegen, Posterijen en Telegrafen opgericht. Van dat ogenblik af zou dat ministerie gaandeweg alle diensten van Posterijen, de Telegraaf, het Postcheckambt en het vervoer ter zee, te land en te water, opsorpen.

De aangehaalde voorbeelden zijn uiteraard maar fragmentarisch en de werkelijkheid is veel ingewikkelder. Een volledig overzicht echter zou het bestek van deze uiteenzetting te buiten gaan. Het aantal aan het bestuur voorgelegde zaken zou eveneens in belangrijke mate toenemen. In het jaar 1952 zijn 148 wetten afgekondigd, terwijl 489 koninklijke besluiten en 217 ministeriële besluiten de meest uiteenlopende gebieden van het bestuur bestrijken. Honderd jaar vroeger, in 1852, daarentegen, werden 38 wetten afgekondigd en waren slechts 53 koninklijke besluiten en 5 ministeriële besluiten nodig om de toepassing van deze wetten mogelijk te maken. De cijfers voor het jaar 1956 zijn nog sprekender: 127 wetten, 815 koninklijke en 205 ministeriële besluiten.

* * *

Ook op het administratief statuut van het rijks-personeel zou het verschijnsel van de steeds ingewikkelder en omvangrijker wordende administratie een onvermijdelijke terugslag hebben. In dit geval hebben de omstandigheden eveneens het centraal bestuur tot samenordening en concentratie genoopt.

Reeds in zijn eerste verslag in 1937 over de hervorming van het bestuur en inzonderheid over de rechtstoestand van het rijks-personeel, wees de koninklijke commissaris, dhr Camu (3) er op, dat de loopbaan van de rijksambtenaar vóór 1937 niet systematisch was ingericht. De koninklijke besluiten tot vaststelling van het huishoudelijk reglement voor ieder departement vertoonden, van bestuur tot bestuur, grondige afwijkingen. Dhr Camu beklemtoonde zeer terecht dat een juist begrip van de hoedanigheid van rijksambtenaar een eenvormige loopbaanregeling im-

pliceert, die voor de ambtenaar zelf een waarborg en voor de Staat een factor van zekerheid betekent.

In België was er vóór 1937 geen statuut, wel een reeks van onsamenvangende regels, verschillend van departement tot departement en dikwijls zeer verschillend geïnterpreteerd. Het opmaken van een algemeen statuut, dat als het ware het handvest der openbare diensten zou vormen, was een dringende noodzaak geworden. Om het bestuur uit de chaos te helpen moesten zo spoedig mogelijk algemene beginselen worden vastgelegd en moest ook aan een voldoende gezaghebbend administratief orgaan de nodige bevoegdheid worden gegeven om het nieuwe statuut in acht te doen nemen.

Het koninklijk besluit dd. 2 oktober 1937, houdende statuut van het rijkspersoneel, de 8e oktober in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt, is drie maanden na de datum van bekendmaking, d.i. op 8 januari 1938 in werking getreden. Dit statuut, dat als een samenstel van fundamentele bepalingen was opgevat, was nochtans op sommige belangrijke punten slechts een schets en moest aangevuld worden door latere koninklijke besluiten, met name inzake indeling in categorieën, signalement, bevordering, enz.

Zulk een ingrijpende hervorming kon echter onmogelijk het werk zijn van één man en kon evenmin ineens worden uitgevoerd. Dhr Camu had dit goed begrepen en om het werk, dat hij had aangevangen, te doen voortbestaan, stelde hij aan de regering voor, een vaste dienst voor de administratieve hervorming op te richten. Deze gespecialiseerde dienst zou praktische hervormingsplannen moeten bestuderen en voorstellen en de toepassing der uitvoeringsmaatregelen tot in bijzonderheden volgen. Uit overleg en uitvoering samen zou uiteindelijk een volledige hervorming groeien.

Tegenover het bezwaar, dat een dergelijke dienst van een bepaald ministerie veeleer dan van een ander zou afhangen, stond de noodzaak, een eenvormig statuut in alle besturen te doen aanvaarden.

Daarom werd bij koninklijk besluit dd. 30 maart 1939 een Dienst van Algemeen Bestuur ingesteld onder het gezag van de Eerste Minister. Het verslag aan de Koning omschreef duidelijk de opdracht van de nieuwe dienst en benadrukte dat deze onder het rechtstreekse gezag van de Eerste Minister was geplaatst. Het is dus in de eerste plaats via de Dienst van Algemeen Bestuur dat de Eerste Minister als coördinator in bestuurszaken optreedt, zoals we verder zullen uiteenzetten.

* * *

De klemmende behoefte aan beginselvastheid en aan vereenvoudiging van de techniek heeft, ook, wat de wedderegeling van het rijkspersoneel betreft, tot concentratie van de bevoegdheid op het hoogste vlak geleid.

Jarenlang heerste immers hier te lande een vrij grote verwarring op het gebied van de weddeschalen.

In zijn « Essai sur la technique et la théorie des traitements » merkt dhr Camu op dat in 1927 reeds 436 weddeschalen bestonden. Einde 1937 waren er weer 482... Ook talloze bijzondere wedden waren bij ministerieel of bij koninklijk besluit vastgesteld, zonder enige bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Kort vóór de hervorming, die de « Commissie Seel-drayers » in 1946 zou verwezenlijken, waren er meer dan 500 weddeschalen. Dit cijfer komt voor in het eerste verslag, dat de Commissie in oktober 1945 aan de regering heeft overhandigd, en ook in de brief, die de toenmalige Eerste Minister, dhr Van Acker, op

1 maart 1946 aan de Minister van Financiën, dhr de Voghel, stuurde.

Het verslag aan de Regent, bij het nieuw geldelijk statuut van 20 juni 1946, verklaart dat het aantal weddeschalen van 500 op 39 is gebracht. Dit cijfer geeft in werkelijkheid het aantal weddeschalen, dat voorkomt op de tabel gevoegd bij het besluit en bestemd voor het administratief personeel. Samen met de talrijke loonschalen met supplementen en diverse enige bedragen, geeft dit in totaal 102. Verder, tot aanvulling van het stelsel, 38 loonschalen voor het meesters-, vak- en dienstpersoneel.

In het huidige stelsel, dat door de hervorming van 1951 is ingevoerd, bedraagt het aantal weddeschalen voor het personeel der ministeries: 230 voor het administratief personeel en 56 voor het meesters-, vak- en dienstpersoneel. Aangezien 11 daarvan gemeen zijn aan beide categorieën, bedraagt het totale cijfer 275. Buiten het personeel van de ministeries zouden wij nog een woord kunnen zeggen over de zogenaamde speciale korpsen (onderwijzend personeel, magistratuur, leger, erediensten, enz.) Het loont echter de moeite niet voor deze korpsen een historiek op te maken, want het aantal weddeschalen is er nauwelijks gewijzigd. Deze speciale korpsen hebben immers een zeer stabiele hiërarchie en het is vooral de invoering van nieuwe graden die de grote uitbreiding der loonschalen verklaart.

Om de belangrijke rol van de Eerste Minister in het vastleggen en het coördineren van de weddeschalen naar volle waarde te schatten, onthoude men dat er van oudsher bij het rijkspersoneel een diep ingewortelde neiging bestaat om sommige graden onderling te vergelijken. En dit is niet alléén waar voor functies die tot verschillende departementen behoren, maar bovendien werkzaamheden behelzen die zeer weinig met elkaar gemeens hebben.

Zo zijn er twee groepen met talrijke ondergeschikte beambten, de brievenbestellers (Verkeerswezen) en de douanebeambten (Financiën), die elkaars geldelijk lot voortdurend nagaan. Zijzelf worden in het oog gehouden door de gevangenisbewaarders (Justitie), de boswachters (Landbouw) en ook door de kantoniers der wegen (Openbare Werken).

Nauwkeurige vergelijkingen worden gemaakt tussen controleurs met verschillende specialiteiten: sociaal controleur (Arbeid) - technisch controleur (Arbeid) - controleur van de mutualiteiten (Arbeid) - controleur bij de Dienst voor Inspectie en Onderzoekingen (Economische Zaken) - controleur bij het leerlingwezen (Middenstand) - controleur van de eetwaren (Volksgezondheid) - controleur van de springstoffen (Economische Zaken).

Meer verwante werkzaamheden rechtvaardigen het evenwicht dat bestaat tussen maatschappelijk assistenten en ziekenverpleegsters, alsmede tussen de conducteurs, architecten en technisch ingenieurs.

De overeenkomst tussen de rangorde van de ontvangers van belastingen en van domeinen (Financiën) en die van de postontvangers (Verkeerswezen) is zo dat men er zeer voorzichtig mee behoort om te gaan.

In de rangorde van het directie-, opvoedend en toezichthoudend personeel wordt de gelijkstelling behouden tussen de strafinrichtingen (Justitie) en de gestichten voor geesteszieken (Volksgezondheid).

De politieopdracht welke de Gerechtelijke Politie, de Veiligheid van de Staat, de Tegenbespiedingsdienst en het Hoog Comité van Toezicht, elk in zijn werkring, uitoefenen, verklaart de neiging van al deze instellingen om op bezoldigingsgebied onderling gelijke tred te houden.

Bij het onderwijzend personeel wil de onderwijzer ten minste dezelfde loopbaan hebben als de opsteller-onderbureauchef. Ofschoon hun werkzaamheden niets met elkaar gemeens hebben, houden de regent en de verificateur der belastingen of der douane hun wederzijdse bezoldiging in het oog. De atheneumleraar is er op uit, het verschil tussen zijn wedde en die van de secretaris van administratie te vergroten. De hoogleraar ten slotte maakt aanspraak op gelijkstelling in wedde met de raadsheer in het Hof van Cassatie. Het leger van zijn kant eist bepaalde gelijkstellingen met het bestuur op: het meest bestendige vergelijkingspunt is het maximum van de bureauchef, dat wordt toegepast op de kapitein-commandant. Voorts gelden de wedden van secretaris-generaal en van directeur-generaal onderscheidenlijk als criteria voor de luitenant-generaal en de generaal-majoor, terwijl de kolonel herhaaldelijk doet gelden dat hij vóór de oorlog haast op het peil van de inspecteur-generaal stond.

Dit alles verklaart hoe de omstandigheden ook hier het centraal rijksbestuur ertoe hebben genoopt, het bepalen van alle wedde- en loonschalen aan de goedkeuring van de Eerste Minister te onderwerpen, zoals we verder zullen uiteenzetten.

* * *

Onder de factoren die de rol van de Eerste Minister in de administratie mede hebben bepaald, is er één waaraan doorgaans niet voldoende aandacht wordt geschonken. We bedoelen de syndicale ontvoogding van het rijkspersoneel tegenover zijn werkgever, de Staat.

Het ligt voor de hand, dat als belangrijke groepen van rijksambtenaren gemeenschappelijke eisen langs de vakorganisaties gaan stellen, een nieuwe toestand op het politiek en sociaal plan ontstaat. Dat gemeenschappelijk optreden van ambtenaren moest de noodzaak aan een gecoördineerde actie op regeringsvlak doen gevoelen. Tegenover de gemachtigden van de grote vakorganisaties, handelend in naam van duizenden aangeslotenen over problemen die vaak gemeen zijn aan verschillende, zoniet alle departementen, kon alleen de Eerste Minister optreden, enerzijds als vertegenwoordiger van de Regering, anderzijds wegens zijn bevoegdheid om richtlijnen aan alle besturen te verstrekken over punten waaromtrent tussen Regering en vakbonden een overeenkomst zou worden bereikt. Een korte historie van het administratief syndikalisme moge deze evolutie aantonen.

Tijdens een eerste periode, die wij kunnen bestempelen als de periode van het illegaal syndikalisme en die gaat van 1880 ongeveer tot op het einde van de eerste wereldoorlog, levert het personeel strijd voor de erkenning van zijn recht tot vereniging, ter verdediging van zijn stoffelijke belangen⁽⁴⁾.

Na de eerste wereldoorlog wordt de syndicale vertegenwoordiging van het personeel der openbare diensten in de sector Verkeerswezen erkend, en zo ontstaan paritaire comité's en personeelsraden bij het bestuur der Spoorwegen, de Regie van Telegraaf en Telefoon en bij het Bestuur van het Zeewezen. Tijdens diezelfde periode verkrijgen de syndicaten van de elkaar opeenvolgende regeringen, dat de vakbond-afgevaardigden met behoud van hun wedde en hun graad zich uitsluitend aan hun syndikale werkzaamheid kunnen wijden.

De vakbondvertegenwoordiging krijgt voor het eerst vaste vorm met de bestuurshervorming van 1937, die het werk was van de Koninklijke Commis-

saris Camu. Waren tot 1937 alle teksten betreffende de syndikale activiteit, ministeriële besluiten, van dat jaar af zagen een aantal koninklijke besluiten het licht, die het syndikaal statuut voorgoed zouden vastleggen.

Tijdens deze periode ontstaan personeelsraden in alle ministeriële departementen. Van meer belang is echter de oprichting van een interdepartementale Raad van advies, bevoegd voor alle vraagstukken die verschillende diensten betreffen of een algemene draagwijdte hebben. Deze interdepartementale Raad van advies is rechtstreeks onder de bevoegdheid van de Eerste Minister geplaatst.

Na de vijandelijkheden had in 1945 onmiddellijk overleg plaats tussen het bestuur en de syndikale groeperingen, met het oog op een hervorming van het syndikaal statuut. Dit geschiedde bij besluit van de Regent dd. 11 juli 1949, dat het eerste algemeen syndikaal statuut tot stand zou brengen. Behoudens de officiële erkenning dat de syndikale afgevaardigden het recht hebben rechtstreeks met de bevoegde Ministers te onderhandelen, bevat het statuut van 1949 geen nieuw element in verband met deze studie.

De bevoegdheid van de Eerste Minister zou echter andermaal worden verruimd door het nieuw syndikaal statuut, ingevoerd door het koninklijk besluit dd. 20 juni 1955 tot vervanging van het statuut van 1949. Dit nieuwe statuut heeft de rol van de Eerste Minister, wat de syndikale eisen van het rijkspersoneel betreft, aanzienlijk uitgebreid. De evolutie van het syndikalisme gaat nu eenmaal gepaard met de stellige erkenning van de rol van een coördinator, belast met de samenordering en de studie van de langs officiële weg naar voren gebrachte verzuchtingen van het personeel. In zijn commentaar over de bevoegdheid van de algemene syndikale Raad van Advies, wijst het Verslag aan de Koning, bij het koninklijk besluit dd. 20 juni 1955 reeds op de noodzaak van een dergelijke centralisatie. Wij lezen daarin toch dat één der formele criteria geformuleerd om de bevoegdheid van de A.S.R.A. te bepalen, is de opgelegde verplichting het ingediende voorstel later ter beraadslaging voor te leggen aan de in raad vergaderde Ministers. Door deze bepaling had de Regering tot doel de verspreiding te vermijden van de raadpleging tussen de onderscheiden syndikale raden van advies. Het is immers geraden toestanden te voorkomen, die nadelig zouden kunnen zijn voor de hoedanigheid, de eerbied en de vastheid der adviezen van de personeelsraadpleging.

Het Statuut van 1955 bepaalt dat de syndikale instellingen die door alle diensten werden erkend, aan de Eerste Minister een afschrift moesten sturen van het statuut en de lijst van hun verantwoordelijke leiders. Het is de Eerste Minister alleen, die bevoegd is om de aanvaarding van een syndicale organisatie in te trekken. Een algemene syndikale Raad van advies wordt opgericht bij de Diensten van de Eerste Minister, die de voorzitter en de helft van de werkelijke of plaatsvervangende leden ervan aanwijst. Deze algemene syndikale Raad spreekt zich uit over de belangrijke vraagstukken die betrekking hebben op verschillende besturen of die een algemene draagwijdte hebben, als daar zijn de hervorming van het geldelijk statuut der rijksambtenaren, de wijziging van algemene weddeschalen, alle teksten die aan de Ministerraad werden overgelegd. Tenslotte zij aangestipt dat het de Eerste Minister is, die de organisatie van de syndikale verkiezingen regelt.

* * *

Een ander verschijnsel dat op administratief, financieel en politiek gebied in de laatste kwart-eeuw een steeds grotere betekenis heeft gekregen, verdient onze aandacht in het bestek van deze studie. We bedoelen het ontstaan, naast de traditionele rijksbesturen, van de zogenaamde parastatale instellingen. (9)

Voor al sedert het einde van de eerste wereldoorlog werden steeds meer instellingen van openbaar nut, parastatale instellingen genoemd, buiten de eigenlijke rijksbesturen om, met een wel onderscheiden rechtspersoonlijkheid, opgericht. Dit verschijnsel is een rechtstreeks gevolg van de uitbreiding van de bevoegdheden van de Staat op economisch en sociaal gebied en vloeit tevens voort uit de noodzaak, een samenwerking tussen de openbare en de particuliere sektor tot stand te brengen. In vele gevallen kunnen die nieuwe werkzaamheden — vooral die met een commercieel, financieel of industrieel karakter — niet op bevredigende wijze worden verricht, als de desbetreffende instellingen gehouden zijn, de wettelijke en verordenende bepalingen betreffende de financiële en administratieve controle in acht te nemen.

Aldus zijn parastatale instellingen tot stand gekomen in de meest verscheidene sectoren: kredietwezen, maatschappelijke zekerheid, openbare onderstand, verkeerswezen, onderwijs, enz. De wet van 16 maart 1865 heeft de eerste parastatale instelling, de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, opgericht. In 1913 waren er reeds 5 parastatale instellingen; in 1923: 13; in 1930: 33; in 1939: 57; in 1955: 91.

Het toenemen van het aantal instellingen van openbaar nut moest uiteindelijk Regering en Parlement verontrusten wegens de onvoldoende controle van het centraal rijksbestuur. Voor de eerste maal sedert het ontstaan van de moderne Staat dreigde een aanzienlijke sektor van het bestuursapparaat aan de greep van onze traditionele centrale instellingen te ontsnappen. Men kwam tot het besef dat de parastatalen langzamerhand een wereld op zichzelf waren gaan worden. Deze financiële en administratieve zelfstandigheid van de parastatale instellingen werd in ruime mate in de hand gewerkt door de grote verscheidenheid van hun statuut. In een zeker opzicht is deze verscheidenheid een voordeel. En niet zonder reden heeft de wetgever de rechtspositie van iedere instelling telkens volgens haar eigen kenmerken aan de te bevredigen behoeften aangepast. Maar deze verscheidenheid levert een tweeledig en ernstig bezwaar op. Enerzijds doet zij soms essentiële vraagstukken uit het oog verliezen en bij gebrek aan een wettelijke oplossing doet zij twijfel ontstaan over belangrijke punten van het juridisch en administratief statuut van deze instellingen. Anderzijds heeft ze tot gevolg gehad, dat de eisen van de decentralisatie niet altijd geheel konden worden verzoend met de noodzakelijke administratieve en financiële controle door het hoofdbestuur.

Er kan weliswaar gediscussieerd worden over de in te stellen controle. Men moet enerzijds vermijden, de autonome activiteit en de vrijheid van initiatief der parastatale instellingen te zeer aan banden te leggen en die werkwijze stemde ongetwijfeld overeen met de gedachte, die tot hun oprichting heeft geleid, maar die niet meer aangepast is aan de voorwaarden waaronder de instellingen thans werken. Een al te grote vrijheid laten aan de parastatale instellingen anderzijds zou opgaan in de opvatting van een klassieke begroting, een opvatting die te verdedigen was in de 19^e eeuw, toen de financiën een louter statisch evenwicht vertoonden, aangezien de ontvangsten uitsluitend dienden om voor de uitgaven van de Staat te worden

aangewend. Vanaf het ogenblik echter waarop — ten gevolge van de steeds groter wordende staatsbemoeiing in het nationaal leven, — de parastatale instellingen worden opgericht, kunnen de openbare financiën niet meer worden beschouwd als een middel om zonder meer de uitgaven van het bestuur te dekken, maar zij zijn integendeel — en de ondervinding heeft dit bewezen — een der voornaamste middelen om de maatschappelijke structuur van de Natie te wijzigen. Een traditionele begroting opgevat als de akte van de ramingen en de wijzigingen in de inkomsten en uitgaven van de Staat, is nog nauwelijks een onderdeel van een aanzienlijker document, dat de ganse economische bedrijvigheid van het land moet weerspiegelen. Men vergete immers niet dat de parastatale instellingen, door hun steeds groter wordende aktie, als 't ware een parafiscaliteit in het leven hebben geroepen, die soms een grotere terugslag heeft op het leven van het rijk, dan de klassieke door de Staat geheven belastingen.

Zich bewust van het gevaar dat deze breuk in de politieke, administratieve en financiële eenheid voor het centraal rijksbestuur betekent, moest het Parlement uiteindelijk de nodige maatregelen treffen om het gevaar tegen te gaan. Met het oog hierop had de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut een financiële en administratieve controle voor de voornaamste parastatalen ingesteld. Luidens artikel 11 van genoemde wet wordt aan de verschillende Ministers onder wie de parastatale instellingen ressorteren en inzonderheid aan de Eerste-Minister (aangeduid als de Minister tot wiens bevoegdheid het Algemeen Bestuur behoort) en aan de Minister van Financiën, bevoegdheid verleend om deze controle uit te oefenen. Verder was bepaald dat de Koning het kader en het statuut van het personeel der instellingen der categorieën A en B vaststelt, op de voordracht van de Minister onder wie ze ressorteren en van de Eerste-Minister of van het Begrotingscomité, wanneer laatstgenoemde Minister niet gunstig geadviseerd heeft.

Het koninklijk besluit dd. 18 december 1957 heeft deze controlemaatregelen nog verscherpt. Voortaan zullen 34 parastatale instellingen, die tot nog toe niet aan de toepassing der wet van 16 maart 1954 onderworpen waren, in de geldingssfeer van genoemde wet worden opgenomen. Ten aanzien van de administratieve controlemaatregelen bepaalt het nieuwe artikel 11 bovendien dat het kader en het statuut van het personeel der organismen door de Koning zal worden vastgesteld op de voordracht van de Minister of de Ministers onder wie zij ressorteren en van de Minister tot wiens bevoegdheid het Algemeen Bestuur behoort.

Voor elke aanwerving van personeel voor deze organismen is de voorafgaande goedkeuring vereist van de Minister tot wiens bevoegdheid het Algemeen Bestuur behoort. De ministers kunnen echter voorzien in de vacante technische of wetenschappelijke betrekkingen van de organismen van openbaar nut waarover zij gezag of controle uitoefenen. De lijst van deze betrekkingen wordt door de Ministerraad opgemaakt. Deze lijst kan later op de voordracht van de bevoegde Minister gewijzigd worden door de Minister tot wiens bevoegdheid het Algemeen Bestuur behoort.

* * *

Het ligt voor de hand dat de groeiende complexiteit van ons bestuursapparaat telkens weer het probleem van de hervorming en de rationalisering van onze instellingen zou doen rijzen. Rond het midden van de

XIXe eeuw reeds deed de behoefte aan een administratieve hervorming zich voelen. Nadien zouden verschillende commissies met het oog hierop worden ingesteld. Als we in het bestek van dit betoog over deze commissies handelen is dit wegens het opmerkelijke feit, dat ze eveneens en gaandeweg met meer klem hebben gewezen op de noodzaak van een coördinatie van het bestuur op het hoogste regeringsvlak.

De eerste stoot in deze richting is gegeven door Edouard Ducpetiaux, inspecteur-generaal van het gevangeniswezen, die in 1858 zijn « Etude sur la Réforme administrative » uitgaf. België heeft, overigens, in de 19e eeuw, geen eigenlijke commissies voor de hervorming van het bestuur gekend. (6)

De eeuwwisseling zou echter een nieuw tijdperk voor de bestuurshervorming inluiden, dit van de commissies. De impuls zou uitgaan van een uitzonderlijke personaliteit, dhr Louis Wodon, de latere secretaris-generaal van het departement van Economische Zaken en secretaris van het Huis van Koning Albert. In een memorie van 27 februari 1915, die hij kort vóór zijn werk « Le Contrôle juridictionnel de l'Administration et la Responsabilité des Services publics en Belgique », had beëindigd, stelde hij een plan voor wederinrichting der rijksbesturen voor. Vermelden we terloops de in 1922 ingestelde « Technische Commissie voor de Studie van 's Staats Bestuursdiensten », onder het voorzitterschap van dhr De Haene, raadsheer in het Hof van Cassatie, die tot 10 maart 1925 werkzaam bleef. Een koninklijk besluit dd. 23 februari 1926 stelde een nieuwe commissie in « belast met de studie van de werking van de Staatsdiensten ». Deze zette de werkzaamheden voort van de Technische Commissie, onder het voorzitterschap van dhr Armand Halleux, oud-ambtenaar bij het Mijnbestuur, professor aan de Vrije Universiteit te Brussel. De verslagen van deze Commissie bevatten geen enkele aanwijzing over de coördinatie van het bestuursapparaat, hoogstwaarschijnlijk omdat de belangrijkheid van de rol van de Eerste-Minister op dat gebied toen nog niet voldoende op het voorplan was getreden. Toch moge worden onderstreept, dat de Commissie Halleux rechtstreeks onder het gezag en het toezicht van de Eerste-Minister was geplaatst. Artikel 5 van het koninklijk besluit dd. 23 februari 1926 bepaalde dat een algemeen verslag door de Commissie opgemaakt aan de Regering zou worden toegezonden en door de Eerste-Minister aan de Voorzitters van beide Kamers zou worden medegedeeld. Uit de tekst van de verslagen blijkt eveneens dat de Eerste-Minister ambtenaren ter beschikking van de Commissie had gesteld.

Tijdens de periode van 1928 tot 1936 zagen talrijke aan de administratieve hervorming gewijde artikelen en studies het licht, terwijl verschillende congressen en studiecmissies hetzelfde probleem behandelden. De belangrijkste commissie die in dit verband kan worden geciteerd is het « Studiecentrum voor de Hervorming van de Staat », opgericht in de vorm van V.Z.W. bij koninklijk besluit dd. 28 november 1936. Wij kunnen de besluiten van deze commissie onmogelijk in het raam van dit betoog behandelen. Belangwekkend is nochtans, dat de commissie voor de eerste maal in haar verslag herhaaldelijk nadruk legt op de noodzaak de rol van coördinator van het bestuur aan de Eerste Minister toe te vertrouwen. Aan de actie van deze commissie danken wij ook voor een groot deel de oprichting van twee besturen die met de financiële en administratieve controle zouden worden belast, nl. de Inspectie van Financiën, opgericht bij koninklijk besluit dd. 1 juni 1938 en het Algemeen Bestuur, opgericht bij koninklijk besluit dd. 30 maart

1939 en geplaatst onder het gezag van de Eerste Minister. Tijdens hetzelfde jaar 1936 rijpt gaandeweg het denkbeeld een Koninklijk Commissaris aan te stellen, die gelast zou worden de toestand van de rijksbesturen te bestuderen en concrete voorstellen tot verbetering van de bestaande toestanden in te dienen. Dit wordt werkelijkheid op 10 oktober 1936 met de benoeming van dhr Louis Camu tot Koninklijke Commissaris. Het verslag van dhr Camu over het Statuut van het rijkspersoneel bevat weinig gegevens betreffende de rol van de Eerste Minister inzake het bestuur. We hebben echter de hand kunnen leggen op een document, dat destijds is opgesteld met het oog op de hervorming van het bestuur en dat de volgende interessante beschouwingen bevat:

« *A qui confier l'exécution de la réforme administrative ?*

1) La réforme administrative est une oeuvre de longue et lente obstination. Elle ne peut résulter que de la volonté continue du Conseil des Ministres tout entier. Pour l'obtenir, il faut que, au Conseil, se trouve un Ministre qui se consacre en quelque sorte comme le « représentant » de la réforme administrative. Il doit non seulement défendre et imposer le programme de réforme, mais éviter qu'aucune proposition d'ordre administratif examinée par le Conseil des Ministres ne s'écarte des principes sur lesquels doit se baser la réorganisation.

.....

C'est donc au Conseil qu'il importe, non seulement d'avoir la volonté de réorganiser, mais d'éviter qu'aucune décision ne s'écarte des règles qu'il aurait arrêtées.

.....

4) Pourtant, comme la Réforme Administrative est une tâche de coordination et s'applique à tous les Départements, il paraîtrait plus logique de la rattacher directement au Premier Ministre. Déjà par des arrêtés royaux ou par des décisions du Conseil des Ministres, le Premier Ministre doit approuver des mesures proposées par ses collègues, dans l'ordre administratif; les extensions de cadre, les propositions de création de services nouveaux, etc. Il serait donc logique qu'il se charge de faire prévaloir au Conseil les principes de réforme administrative.

Le Premier Ministre est généralement trop surchargé pour pouvoir s'occuper personnellement de questions administratives. Il faut donc un Commissaire Royal attaché au Premier Ministre. Ce Commissaire Royal serait chargé, sous l'autorité du Premier Ministre de la préparation, de l'étude, de la coordination, de la surveillance et de l'exécution du programme de réforme administrative élaboré par lui, approuvé par le Conseil et mis en vigueur par arrêté royal. Un arrêté devrait donner au Commissaire Royal ces pouvoirs.»

De auteur onderzoekt vervolgens aan welk bestuursorgaan de hervormingstaak moet worden opgedragen. Hij besluit dat dit een taak van coördinatie is, waarbij alle departementen als het ware worden overkoepeld, zodat zij logischerwijze onmiddellijk aan de Eerste Minister moet worden toevertrouwd. De Eerste Minister moet toch de op administratief gebied door zijn collega's voorgestelde maatregelen goedkeuren, zoals kaderuitbreidingen, voorstellen tot oprichting van nieuwe diensten, enz. Het zou dus in de rede liggen, dat hij tot opdracht kreeg, de beginselen van de administratieve hervorming in de Kabinetraad te doen eerbiedigen.

De oorlog 1940-45 heeft de werkzaamheden der commissies vier jaar lang stilgelegd. Bij besluit van

de Regent dd. 1 juni 1949 werd een « Gemengde Commissie voor Onderzoek naar de Werking van de Rijksbesturen en de Parastatale Instellingen » opgericht, samengesteld uit leden van het parlement en uit ambtenaren van het rijksbestuur, onder het voorzitterschap van dhr Matton, toen eerste voorzitter van het Rekenhof.

Alhoewel het verslag van de Commissie-Matton belangrijke gegevens bevat betreffende de administratieve diensten die de politiek van hergroepering der rijksdiensten, onder de leiding van de Eerste Minister, moeten verwezenlijken, geeft het nochtans geen preciese aanwijzingen over de rol van de Eerste Minister zelf op dit gebied.

Tenslotte moet nog worden vermeld de commissie, onder de benaming: « Studiecommissie voor de Hervorming van de Rijksbesturen » die het koninklijk besluit dd. 25 maart 1953 heeft ingesteld en die geplaatst was onder het voorzitterschap van dhr Max-Léo Gerard, gewezen Minister van Financiën. Het verslag van deze Commissie, dat gepubliceerd werd in het Belgisch Staatsblad dd. 21 oktober 1954, bevat belangrijke gegevens in verband met de rol van de Eerste Minister inzake administratieve coördinatie. Nadruk wordt daarin vooral gelegd op de noodzaak dat « het individuele werk van de onderscheiden ministeries, op elk gebied van de hervorming, worde bestudeerd, voorbereid, geordend en gecontroleerd. Dit is een van de essentiële opdrachten van de Eerste Minister: de politieke chef van de Regering moet ook de Administratie besturen. Om daartoe in staat te zijn, moet hij, zoals het hoofd van een departement, kunnen beschikken over een administratie, die een vaste leider heeft.

Daarom stelt de Commissie met aandrang de oprichting voor van een nieuw ambt van zeer hoge rang, dat van de Administrateur-generaal van het Openbaar Ambt. Deze ambtenaar zou, als Koninklijke Commissaris, voor bestuursaangelegenheden toegang hebben tot de Kamers ».

Op te merken valt dat de opeenvolgende commissies eerst aarzelend en daarna openlijk en met aandrang gewezen hebben op de taak van de Eerste Minister op het gebied van de coördinatie der rijksbesturen. Tussen de eerste commissie van 1922 (Commissie De Haene) en de laatste (Commissie Max-Léo Gerard) die haar verslag in oktober 1954 publiceerde, ligt een tijdspanne waarin zich een belangrijke evolutie in ons publiek recht heeft voltrokken. Het is immers in de periode, tussen beide wereldoorlogen in, dat de Eerste Minister steeds meer op het voorplan is getreden, en geleidelijk aan van eenvoudig kabinetsformateur is uitgegroeid tot chef en coördinator van het hele regeringsbeleid. Deze evolutie houde men dan ook voor ogen bij het lezen van de conclusies van de opeenvolgende commissies.

Gaat men nu na, welke invloed van al deze commissies is uitgegaan, welke actie het gevolg is geweest van de talrijke artikels en studies die aan het vraagstuk van de organisatie der rijksbesturen zijn gewijd, dan lijkt de conclusie gewettigd dat de meeste hervormingen slechts fragmentarisch zijn geweest en geen doeltreffende oplossing aan de gerezen moeilijkheden hebben gegeven. Deze toestand heeft tot gevolg gehad, dat de Eerste Minister op administratief plan, noodgedwongen steeds meer gezag naar zich heeft moeten toehalen opdat de rijksbesturen niet in een chaotische toestand zouden geraken.

In de jaren sinds de tweede wereldoorlog heeft deze evolutie in versneld tempo plaats gehad. De be-

staande concentratie van bevoegdheid is deze laatste jaren nog toegespitst, vooral wegens de stijgende financiële lasten en de drukking van de kosten der rijksbesturen op de begroting.

In dit verband rijst de vraag in welke mate het Belgisch bestuursapparaat zich heeft weten aan te passen aan de veelzijdige evolutie die wij in brede trekken hebben geschetst. Wij behoren tevens te onderzoeken of de Eerste Minister in België over de vereiste macht beschikt om zijn taak van centralisator en coördinator ten opzichte van het rijksbestuur te kunnen vervullen.

Op welke rechtsgronden nu berust die macht (7) ?

Op te merken valt, dat de positieve teksten waarop de macht van Eerste Minister in bestuurszaken steunt, zeer weinig talrijk zijn.

Er is in de eerste plaats het koninklijk besluit van 30 maart 1939 tot instelling van een Dienst van Algemeen Bestuur. Artikel 1 van dit besluit bepaalt dat bij de Eerste Minister een Dienst van Algemeen Besuur wordt opgericht, welke tot taak heeft maatregelen in verband met de administratieve inrichting uit te werken en voor te stellen en de toepassing van die maatregelen na te gaan en te ordenen.

De tweede belangrijke tekst die wij eveneens moeten citeren is het besluit van de Regent van 15 december 1948 houdende regeling van de ambtsbevoegdheden van het Begrotingscomité, gewijzigd bij de besluiten van de Regent van 19 augustus 1949 en 20 maart 1950.

Tenslotte is er eveneens de wet van 16 maart 1954 waarvan artikel 11, zoals het bij het koninklijk besluit van 13 december 1957 is gewijzigd, uitgebreide bevoegdheden aan de Eerste Minister toekent met het oog op de controle van de instellingen van openbaar nut.

Behoudens deze bepalingen die de basis vormen van de administratieve bevoegdheid van de Eerste Minister, zijn er nog een aantal teksten die de Eerste Minister telkens een bepaalde taak op administratief gebied opdragen. We zullen alleen de voornaamste in dit verband opnoemen.

Het koninklijk besluit van 16 februari 1953 houdende bezoldigingsregeling van het personeel der ministeries bepaalt in artikel 5 dat de schalen verbonden aan de gemeenschappelijke graden voor verscheidene ministeries worden vastgesteld bij koninklijk besluit, genomen op de voordracht van de Minister tot wiens bevoegdheid het Algemeen Bestuur behoort, dus de Eerste Minister, en waarover in Ministerraad is beraadslaagd.

Door artikel 4 van het koninklijk besluit van 20 juni 1955 houdende syndikaal statuut van het personeel der openbare diensten, wordt bij de Eerste Minister een Algemeen Syndikale Raad van Advies opgericht.

De artikelen 5 en 6 van het koninklijk besluit van 15 oktober 1957 betreffende de dienstaanwijzing van sommige personeelsleden van de rijksdiensten geven aan de Eerste Minister ruime bevoegdheid inzake dienstaanwijzing van geregulariseerde gewezen tijdelijke beambten.

Ingevolge de artikelen 18 en 19 van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 houdende Statuut van het Rijkspersoneel is de rol van de Eerste Minister toonaangevend geworden terzake van de uitzonderingsprocedure voor benoemingen in de rijksadministraties.

Artikel 116 van het Statuut van het Rijkspersoneel bepaalt dat elke wijziging van het Statuut moet worden voorafgegaan van een beraadslaging in de Ministerraad. Als voorzitter van de Kabinetsraad zal de Eerste Minister alle initiatieven terzake coördine-

ren. Als Minister tot wiens bevoegdheid het Algemeen Bestuur behoort wordt hij beschouwd als de hoeder van dat Statuut en zal alle toepassingsmodaliteiten bepalen.

De artikelen 4 en 5 van het koninklijk besluit van 27 januari 1953 betreffende de wedertewerkstelling der rijksambtenaren, bepalen dat de namen en titels van de in instantie van wedertewerkstelling geplaatste personeelsleden moeten worden medegedeeld aan het Vast Secretariaat voor Werving van het Rijkspersoneel, welke instelling onder het gezag van de Eerste Minister is geplaatst.

Behalve zijn gezag als politiek leider van de Regering, heeft de Eerste Minister, wat de rijksbesturen betreft, ook bevoegdheid ten aanzien van alle vraagstukken betreffende de administratieve organisatie of het Statuut van het Rijkspersoneel. Onder administratieve organisatie verstaan wij het vaststellen van de kaders van de verschillende besturen, de oprichting, de wijziging en de afschaffing van betrekkingen of diensten. Het Statuut stelt de rechten en de plichten van de rijksambtenaren vast en bevat tevens alle bepalingen betreffende hun loopbaan, wijzigingen en afwijkingen, de statuutbepalingen eigen aan bepaalde ambtenarencategorieën of aan bepaalde ministeriële departementen, vaststelling van de wijze van berekening en uitkering van wedden, vergoedingen en tegemoetkomingen.

De voorname positie van de Eerste-Minister op administratief gebied blijkt verder hieruit dat zijn goedkeuring vereist is voor het instellen van nieuwe ambten, het vaststellen van de kaders der rijksdiensten, het bepalen van de wedde- en loonschalen en de toekenning van toelagen e.d. aan de door de Schatkist bezoldigde personen.

Daarbij komt dat sedert de eerste wereldoorlog het aanwerven van nieuwe rijksambtenaren eveneens aan de goedkeuring van de Eerste Minister is onderworpen.

Sinds het koninklijk besluit dd. 18 december 1957 de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op bepaalde instellingen van openbaar nut heeft gewijzigd, bestrijkt de bestuurscontrole van de Eerste Minister ook de belangrijkste parastatale instellingen. Ten opzichte van deze instellingen beschikt de Eerste Minister praktisch over dezelfde bevoegdheid als voor de rijksbesturen. Zijn goedkeuring is in casu eveneens vereist voor het vastleggen der kaders, het instellen, wijzigen of afschaffen van betrekkingen en het vastleggen van het Statuut van het personeel. Er is maar een uitzondering bepaald bij artikel 11 van voormelde wet: het personeelsstatuut van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen wordt verder door de Paritaire Commissie vastgesteld, overeenkomstig artikel 13, lid 4, van de wet van 23 juli 1926.

* * *

Het is duidelijk dat de Eerste Minister om zijn taak op administratief gebied naar behoren te kunnen vervullen over de nodige bestuursdiensten moet beschikken (8).

Om op een zo uitgestrekt terrein doeltreffend te kunnen optreden moet de Eerste Minister natuurlijk over gepaste middelen beschikken. Wij zullen ze onderzoeken en naar hun aard ontleden.

Het meest voor de hand liggend actiemiddel en datgene dat omzeggens het meest de oorspronkelijke opdracht van de Eerste Minister benadert, is de Kabinetraad. Deze Raad, die vergadert onder het voorzitterschap van zijn natuurlijk hoofd, de Eerste Minister, heeft tot opdracht alle belangrijke vraag-

stukken te behandelen, ook die betreffende 's Rijks algemeen bestuur, met name: algemene regelen van bestuur, die normaal de tussenkomst van de Raad vergen; ontwerpen van wet of van koninklijke besluiten die verscheidene ministers betreffen; belangrijke vraagstukken die rechtstreeks of zijdelings het algemeen beleid van de Regering raken, zoals b.v. alle wijzigingen aan het administratief statuut, aan de bezoldigings- of tuchtregeling; benoemingen tot hoge graden, b.v. secretaris-generaal van een departement, enz. (9).

De Eerste Minister zit eveneens sommige beperkte ministeriële comité's voor, die met de studie van bijzondere vraagstukken zijn belast. De voornaamste zijn: het Begrotingscomité, het Comité voor Economische Coördinatie, het Comité voor het Gezin en het Schatkistcomité. In het raam van deze studie echter moeten wij ons tot het Begrotingscomité beperken (10).

Het Begrotingscomité vindt zijn statuut in het Regentsbesluit van 15 december 1948, gewijzigd bij de Regentsbesluiten van 19 augustus 1949 en 20 maart 1950. Luidens deze besluiten bestaat het Begrotingscomité uit de Eerste Minister, die er het voorzitterschap van waarneemt, de Minister van Financiën en twee andere, door de Koning aangewezen leden van de regering. Het Begrotingscomité onderzoekt de begrotingsvoorstellen van de verschillende ministeries uit financieel oogpunt en ziet toe op de uitvoering van de begroting. Tot de opdrachten van het Begrotingscomité behoort onder meer de voorbereiding van begrotingswetten en daaraan verbonden kredietwetten. Het Comité onderzoekt dan ook de voorstellen op administratief gebied die een financiële terugslag kunnen hebben en waarmede de Eerste Minister zijn instemming niet heeft kunnen betuigen.

Het komt echter zelden voor dat het Begrotingscomité zich niet aansluit bij het standpunt van het regeringshoofd.

Om zijn werkzaamheden tot een goed einde te brengen, beschikt de Eerste Minister over sommige organieke diensten, aan het hoofd waarvan de dienst van Algemeen Bestuur moet worden vermeld.

De voornaamste rol van deze in 1939 opgerichte dienst, was de voortzetting van het hervormingswerk dat de Koninklijke Commissaris voor de administratieve hervorming had aangevat en ontworpen. Luidens het koninklijk oprichtingsbesluit moest de Dienst van Algemeen Bestuur een dienst zijn voor studie, centralisatie en coördinatie. Belast met de verbinding tussen de verschillende ministeries en de Eerste-Minister behoort hij aan deze laatste de maatregelen voor te leggen die hij voor een betere organisatie van het bestuur bevorderlijk acht.

Zoals wij het reeds hebben gezegd, het is vooral door toedoen van deze dienst dat de Eerste Minister zijn bestuurstaak waarneemt.

Deze dienst die oorspronkelijk opgevat was als een gespecialiseerd bestuur, zag zich, op het einde van de tweede wereldoorlog, voor een zware taak geplaatst. Onder de rechtstreekse leiding van de Eerste Minister werd hij, van 1945 af, geleidelijk belast met het algemeen beheer van de openbare diensten, de planning, de organisatie, de methode, de vastlegging van het administratief statuut van het personeel, de algemene bezoldigings- en tuchtregeling, de syndikale betrekkingen, het secretariaat van alle belangrijke commissies, enz. Sedertdien werkt de Dienst voor Algemeen Bestuur samen met de Inspectie van Financiën en is hij in verbinding met de diensten van elk ministerie.

Tenslotte beschikt de Eerste Minister nog over twee diensten, die zijn actie ogenschijnlijk versterken. Wij zeggen ogenschijnlijk, want in feite beschikt de Eerste Minister tegenover deze diensten niet over een speciale beslissingsmacht. Het zijn : enerzijds het Vast Secretariaat voor Werving van het Rijkspersoneel, belast met het inrichten van wervings- en bevorderingsexamens, en anderzijds, het Hoog Comité van Toezicht, waarvan de opdracht bestaat in het toezicht op de uitvoering van openbare werken en van door de Staat uitgeschreven aanbestedingen, en, dat tevens toezicht houdt op alle onregelmatigheden die de Staat mochten benadelen.

Wellicht is bij velen onder U de vraag gerezen of de toenemende centralisatie op administratief gebied, die wij zoëven hebben geschetst, niet buiten verhouding is ten opzichte van het beoogde doel. Men kan zich ook afvragen of in dat systeem geen gevaar schuilt voor willekeur en administratieve sleur. Het ligt immers voor de hand dat, vermits de meeste zaken aan verschillende instanties worden voorgelegd, in sommige gevallen een vrij lange termijn verloopt vooraleer de eindbeslissing zal vallen.

Instellingen zijn wat mensen ervan maken. Ze leven en evolueren met hun tijd en elke wijziging in hun structuur of hun werkwijze draagt de stempel van het tijdsgebeuren. Dit laatste decennium is er één van centralisatie en organisatie op economisch en politiek gebied, in een steeds ruimer verband en op een steeds hoger liggend vlak. Wij moeten met onze tijd meeleven op gevaar af voorbijgestreefd te worden. Het bestuursapparaat heeft, tengevolge van de groeiende overheidsbemoeiing, een zodanig ingewikkelde en uitgebreide structuur gekregen dat een ware chaos in de bestuursdiensten zou zijn ontstaan, als het centrale rijksbestuur niet drastisch had ingegrepen.

Van overwegend belang is het feit dat het evenwicht onder de verschillende Machten waarop ons democratisch staatsbestel steunt niet wordt verbroken ten voordele van één onder hen, met het gevolg dat de politieke rechten van de burgers tegenover een traag en almachtig bestuursapparaat ondoelmatig zouden blijken. Dergelijke situatie zullen wij in ons land echter nooit kennen. Elke regering blijft immers tegenover het Parlement voor het beleid rekenschap verschuldigd. Het behoort tot de traditie het administratief beleid van de regering elk jaar te toetsen bij

de bespreking van de begroting van de Eerste Minister. Elk jaar worden dan ook op dat stuk aanbevelingen gedaan en kritiek uitgebracht door de leden van het Parlement, met het oog op een betere werking en organisatie van de staatsdiensten. De Ministerraad blijft het centrale orgaan van het politieke leven, waar het regeringsbeleid wordt besproken en bepaald. Overigens staat tegenover de willekeur van het bestuur beroep open bij de Raad van State, terwijl het Rekenhof toeziet dat de wetten en besluiten op geldelijk gebied nauwkeurig worden toegepast.

Bij het overzicht van de huidige tendenzen van het bestuur in België hebben we de nadruk gelegd op de centraliserende strekking die deze tijd kenmerkt.

Het is onze vaste overtuiging dat deze evolutie op geen enkel gebied afbreuk doet aan de democratische beginselen, die de hechte grondslag blijven van ons staatsbestel.

ROBERT SENELLE,
Docent aan de Universiteit
te Gent.

(1) Men raadplege in dit verband de cijfers en inlichtingen verstrekt door het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(2) Prof. Fernand Baudhuin, « Bulletin d'Information et de Documentation de la Banque Nationale de Belgique », IXe année, vol. I, n° 6.

(3) Louis Camu, « Eerste Verslag over de Hervorming van het Bestuur », 1937.

(4) V. Crabbe, « Syndicalisme et Fonction publique en Belgique » in de « Revue Internationale des Sciences Administratives », 1955.

(5) cfr. Memorie van Toelichting bij Wetsontwerp betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut, Kamer der Volksvertegenwoordigers, 25 maart 1952, n° 317. Verslag over zelfde ontwerp, Kamer der Volksvertegenwoordigers, 20 november 1952, n° 25; Verslag over zelfde ontwerp, Senaat, 5 januari 1954, n° 115.

(6) V. Crabbe, « Les Commissions de Réforme administrative en Belgique », in de « Revue Internationale des Sciences Administratives », 1954.

(7) cfr. « Gemengde Commissie van Onderzoek naar de Werking van de Rijksdiensten en de Parastatale Instellingen », eerste verslag van de wetgevende Kamers, Belgisch Staatsblad dd. 12 maart 1952; « Studiecommissie voor de Hervorming van de Rijksbesturen », verslag Belgisch Staatsblad dd. 21 oktober 1954.

(8) cfr. Verslag uit naam van de Commissie van Financiën en van Begroting belast met het onderzoek van het wetsontwerp houdende de begroting van de Diensten van de Eerste-Ministe voor het dienstjaar 1949, Senaat, 2 maart 1949, n° 157; Verslag van de Commissie van Financiën belast met het onderzoek van het Wetsontwerp houdende de Begroting van de Diensten van de Eerste-Minister voor het dienstjaar 1950, Senaat, 10 augustus 1950, n° 96.

(9) E. Van Raalte, « De Ontwikkeling van het Minister- Presidentschap », Universitaire Pers, Leiden, 1954.

(10) R. Senelle, « Ministerraad » in « Administratief Lexicon ».

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 23 mei 1957.

Voorzitter : M. Sohier.
Raadsheer - Verslaggever : M. Bareel.
Advocaat-Generaal : M. Delange.
Advocaten : Mrs Van Rijn en Ansiaux.

Cassatie. — Onsplitsbaar geschil. — Verscheidene partijen aan één kant. — Vereiste voor de ontvankelijkheid van de voorziening in cassatie.

Ten aanzien van een onsplitsbaar geschil is de voorziening in cassatie door één van verscheidene aan één kant opgetreden zijnde partijen niet ontvanke-

lijk, indien de eiser in cassatie nagelaten heeft zijn medepartijen te dagvaarden teneinde het te wijzen arrest voor hen bindend te horen verklaren.

Debrus t/ Prin. z.

Gelet op het bestreden arrest, op 28 juni 1955 door het Hof van beroep te Luik gewezen;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid, van ambtswege tegen de voorziening opgeworpen door het Openbaar Ministerie, en betekend overeenkomstig art. 17ter van de wet van 25 februari 1925 (wet van 20 juni 1953, artikel 2), hieruit afgeleid dat, niettegenstaande de onsplitsbaarheid van het geschil tussen aanlegger, Charles Debrus en Marie Bellefontaine, weduwe van Clément Debrus, die zowel in hun per-

soonlijke naam handelen als in hun hoedanigheid van wettelijke erfgenamen van wijlen Clothilde Debrus, Charles Debrus bovendien in zijn hoedanigheid van vader en wettelijk beheerder over zijn twee minderjarige kinderen en bij testament aangeduide erfgenamen van Clothilde Debrus voormeld, enerzijds, en verweerders en de Dienst van het Sequester, anderzijds, aanlegger, die zich alleen in verbreking voorzien heeft, Charles Debrus en Marie Bellefontaine voormeld vóór het Hof niet opgeroepen heeft tot voor hen bindende verklaring van het arrest :

Overwegende dat uit de aan het Hof voorgelegde stukken blijkt dat, tegen de vordering welke door Charles en Louis Debrus, beiden erfgenamen van hun vader Clément Debrus, ingesteld is tegen 1° hun zuster Clothilde Debrus, 2° hun moeder Marie Bellefontaine, 3° de weduwe en de kinderen van Henri Debrus en 4° de Dienst van het Sequester, welke vordering betrekking had op tot de nalatenschap van Clément Debrus behorende goederen, de erfgenamen van Henri Debrus, onder het 3° bedoeld, bij wijze van tegenvordering ertoe concludeerden dat hun, als erfgenamen van Clément Debrus, ten laste van beide aanleggers vóór de eerste rechter en van de eerste twee verweersters tegen de hoofdvordering, een recht van schuldvordering zou worden toegekend hetwelk de helft vertegenwoordigt van de waarde van de onroerende goederen die tot de nalatenschap van voornoemde Clément Debrus behoren ten dage van de definitieve vereffening van de respectieve rechten en belangen der partijen;

Overwegende dat de eerste rechter deze eis inwilligde;

Dat hoger beroep ingesteld werd door de « mede-belanghebbenden » Charles en Louis Debrus en Marie Bellefontaine, elke handelend zowel in zijn persoonlijke naam als in zijn hoedanigheid van wettelijke erfgenaam van hun zuster en dochter Clothilde Debrus, die in de loop van het geding overleden is, en, bovendien, Charles Debrus in zijn hoedanigheid van vader en wettelijk beheerder van de goederen van zijn twee minderjarige kinderen, dezen in hun hoedanigheid van bij testament aangestelde erfgenamen van voornoemde Clothilde Debrus; dat het bestreden arrest door een enkele beschikking ten opzichte van alle partijen beslist en, in dit opzicht het beroepen vonnis bevestigend, de tegenvordering van de erfgenamen van Henri Debrus gegrond verklaart;

Overwegende dat het geschil tussen verweerders, enerzijds, en, anderzijds, elk persoonlijk en qualitate qua, Charles Debrus, Marie Bellefontaine en aanlegger, welke partijen ter zake dezelfde belangen hebben, slechts op identieke wijze ten opzichte van alle partijen kan beslecht worden; dat het geschil derhalve onsplitsbaar is;

Waaruit volgt dat, aangezien de voorziening het uit de bestreden beslissing voortspruitend gewijsde opnieuw ter betwisting stelt, aanlegger, die zich alleen in verbreking voorzien heeft, gehouden was Charles Debrus en Marie Bellefontaine zowel in hun persoonlijke naam als qualitate qua te dagvaarden vóór het Hof tot voor hen bindendverklaring van het arrest en dat, zulks niet gedaan zijnde, de voorziening niet ontvankelijk is;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 11 december 1956.

Voorzitter : M. Vandermersch.
Raadsheer - verslaggever : M. Belpaire.
Advocaat-generaal : M. Dumon.

Belastingen. — « Antwoord » in de zin van art. 55, par. I, van de wetten op de inkomstenbelastingen.

Wanneer bij toepassing van art. 55 van de gecoördineerde wetten op de inkomstenbelastingen het bestuur een rectificatiebericht aan de belastingplichtige toestuur, wordt deze meteen uitgenodigd zo nodig zijn opmerkingen schriftelijk binnen een tijdsverloop van twintig dagen in te dienen, opmerkingen, die door voornoemd artikel alsmede door art. 56 een « antwoord » worden genoemd.

De schriftelijke kennisgeving door de belastingplichtige dat « zijn toestand andersluidend is dan opgegeven bij bericht van wijziging » is een « antwoord » in de zin van art. 55, par. 1, voornoemd.

De wet verplicht hem niet bovendien aan het bestuur de redenen te doen kennen, waarop dit antwoord berust.

Pfeffer W. t/ Belgische staat (Minister van Financien)

Gelet op het bestreden arrest. op 13 juli 1955 door het Hof van beroep te Luik gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 55, paragraaf 1, alinea 4, en 56, alinea 1, der samengeschatelde wetten, betreffende de inkomstenbelastingen,

doordat het bestreden arrest verklaart dat een belastingplichtige die slechts te kennen geeft « dat zijn toestand andersluidend is dan opgegeven bij bericht van wijziging », geen voldoende antwoord aan het bestuur verstrekt, daar de wet hem verplicht de redenen op te geven waarom hij niet akkoord gaat met het voornemen dat te zijner kennis gebracht wordt;

dan wanneer artikel 55, paragraaf 1, alinea 4, slechts bepaalt dat de belastingplichtige uitgenodigd wordt om, zo nodig, zijn opmerkingen in te dienen, en dan wanneer artikel 56, alinea 1, slechts dan een ambtshalve aanslag voorziet bij niet antwoord binnen de vastgestelde termijn :

Overwegende dat wanneer, bij toepassing van artikel 55 van de samengeschatelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen, het bestuur een rectificatiebericht aan de belastingplichtige toestuur, deze meteen wordt uitgenodigd om, zo nodig, zijn opmerkingen schriftelijk, binnen een tijdsverloop van twintig dagen, in te dienen, opmerkingen die door bedoeld artikel alsmede door artikel 56 een antwoord worden genoemd;

Overwegende dat in onderhavig geval de schriftelijke verklaring van de belastingplichtige, zoals in het middel bedoeld een antwoord uitmaakt in de zin van artikel 55, paragraaf 1, der samengeschatelde wetten; dat de wet hen niet verplicht aan het bestuur bovendien de redenen te doen kennen waarop dit antwoord rust;

Dat het middel gegrond is;

Om deze redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;
Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal wor-

den gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van beroep te Brussel.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 11 juli 1957.

Voorzitter : M. Vanden Abeele.

Raadsheren : M.M. Moeneclaeys en Lefebvre.

Advocaat generaal : M. Vanhoudt.

Advocaat : Mr Hubené.

Strafvordering. — Onwettelijkheid van een vonnis, waarbij de strafrechter een bevel geeft aan het O.M. — Vatbaarheid voor hoger beroep.

Vonnis waarbij de rechtbank aan de procureur des Konings heeft bevolen een verdachte, die verstek heeft laten gaan, opnieuw te dagvaarden en een met name genoemde persoon als getuige op te roepen.

Een bevel van de rechter aan het O.M. is onwettelijk, daar de strafrechter geen aanmaningen mag richten tot het O.M.

Voormeld vonnis is een tussenvonnis, dat een onderzoeksmaatregel beveelt, waarvan de wettelijkheid wordt betwist en dat dienvolgens vatbaar is voor hoger beroep.

Het Hof vernietigt het vonnis en trekt de zaak tot zich.

Van Rossem en Van Doren t/ O.M.

Overwegende dat het Openbaar Ministerie tijdig en regelmatig hoger beroep ingesteld heeft;

Overwegende dat de eerste rechter bij vonnis d.d. 20-10-1956 « dhr Procureur des Konings verzoekt de eerste verstekmakende verdachte opnieuw te willen dagvaarden en Eeckhout Willy, Westerlaan 3 te St-Niklaas als getuige te willen oproepen voor de terechtzitting van 10-11 aanstaande »;

Overwegende dat de eerste rechter hiërmede een bevel gegeven heeft aan het Openbaar Ministerie; dat dusdanig bevel echter onwettelijk is daar de strafrechtsmacht geen aanmaningen mag richten tot het Openbaar Ministerie; dat dit laatste aldus gegriefd is;

Overwegende dat het aangevochten vonnis een tussenvonnis is dat een onderzoeksmaatregel beveelt waarvan de wettelijkheid betwist wordt, dat het dienvolgens vatbaar is voor beroep;

Overwegende dat er reden toe is het vonnis te niet te doen en de zaak tot zich te trekken;

Ten gronde.

Overwegende dat door het onderzoek en bij de behandeling der zaak vóór het Hof het feit lastens verdachte Van Rossem bewezen is geworden wijl dit lastens verdachte Van Doren het niet is geweest;

Overwegende immers dat wat deze laatste betreft het niet bewezen is dat deze persoonlijk zou geleurd hebben; dat hij evenmin bevel of toelating tot leuren zou gegeven hebben aan eerste verdachte, alhoewel deze als verkoper-demonstrateur door de N.V. « Le Super » waarvan hij afgevaardigde beheerder is, aangeworven was;

Overwegende dat de N.V. « Le Super » anderzijds in het bezit was van een geldige leurkaart om door derden te laten leuren;

Overwegende dat ook niet bewezen is dat tweede verdachte wist dat door eerste verdachte zou geleurd geweest zijn zonder in het bezit te zijn van een geldige leurkaart;

.....

HOF VAN BEROEP TE GENT

6e kamer — 26 februari 1957.

Voorzitter : M. Santenaire.

Raadsheren : MM. Noest en Buysse.

Advocaat-Generaal : M. Ely.

Advocaten : Mrs. De Ridder, Dom en Duerinck.

Verkeersongeval. — Niet-ontvankelijkheid van de vordering van een C.O.O., burgerlijke partij in het strafproces, tegen de veroorzaker van het ongeval, tot terugbetaling van de door de C.O.O. aan het onvermogen slachtoffer uitgekeerde bedragen.

Een commissie van openbare onderstand, die onkosten heeft verricht ten behoeve van het overmogen slachtoffer van een verkeersongeval, is noch wettelijk, noch contractueel gesubrogeerd in de rechten van het slachtoffer tegen de veroorzaker van het ongeval; t.a.v. de C.O.O. zijn die kosten en prestaties aan de andere kant geen door het misdrijf van de verdachte veroorzaakte schade, omdat zij inderdaad geen andere oorzaak hebben noch kunnen hebben dan het onvermogen van het slachtoffer of een vrijgevigheid of beide, dit in uitvoering van de taak, die door de wet aan iedere C.O.O. wordt toevertrouwd in het raam van een louter weldadig en dan willekeurig verlenen van onderstand.

Weliswaar vermogen de commissies van openbare onderstand krachtens artikel 30 van de wet van 27 november 1891 de door hen verstrekte tegemoetkomingen, gemaakte kosten en verrichte prestaties terug te vorderen van hen, die aansprakelijk zijn voor de letsels of de ziekte, die door steun of onderstand moesten worden gelenigd. Dit is echter een persoonlijke actie van zeer bijzondere aard, die niets gemeens heeft met een gesubrogeerde actie; deze bijzondere actie kan niet voor de strafrechter worden ingesteld bij gebreke aan oorzakelijk verband met het misdrijf, waarvan de strafrechter kennis neemt.

Ruymaekers en Commissie van openbare onderstand te Antwerpen t/ Bollaert E. en H.

Overwegende dat Bollaert Etienne als verdachte en het Openbaar Ministerie tijdig en regelmatig in beroep zijn gekomen ;

Overwegende dat het beroep van Bollaert Hendrik als burgerlijk aansprakelijke niet ontvankelijk is, ingesteld zijnde tegen een vonnis dat hem buiten zake stelt en hem dan ook niet griefft ;

Overwegende dat de openbare vordering aangaande de telastlegging B vervallen is door verjaring, meer dan één jaar verstreken zijnde sedert de laatste nuttige verjaringstuitende akte van 19 oktober 1955 (stuk 25 beschikking van de raadkamer) ; dat het feit B niettemin ter beoordeling in het midden blijft

als eventueel bestanddeel van feit A, ten titel van gebrek aan vooruitzicht of voorzorg; dat deze verjaring ook de burgerlijke partijen niet treft, dezer eisen gesteld geweest zijnde op 3 oktober 1956 (stuk 40), dit is min dan één jaar na de reeds aangevoerde laatste nuttige verjaringsluitende akte van 19 oktober 1955;

Overwegende dat het bewezen is dat Bollaert Etienne, op zijn fiets gezeten, uiterst rechts van het fietspad stilstond en dan aanzette zonder dat het daarbij enig belang heeft te weten hoe hij de nodige beweegkracht verwekte (hetzij door met de voeten of een ervan op de bodem te trappen, hetzij door met de voeten of een ervan op de voettrappers van de fiets te duwen); dat dit aanzetten voldoende blijkt uit de verklaringen van verdachte zelf (ter zitting vóór de eerste rechter) en van de getuigen Smet René, Van Havere, Deplu, Van Goethem en Vernimmen; dat de alleenstaande verklaring van Thoen daartegen niet opweegt;

Overwegende dat het bewezen is dat de verdachte ook bij dit aanzetten naar links op het rijwielpad is uitgeweken, klaarblijkelijk niet veel, maar in ieder geval genoeg om te moeten aannemen dat zijn fiets niet rakelings langs de boord van het voetpad is gebleven, — al was het nu nog bewezen dat de verdachte, eens door Ruymaekers aangereden met de fietswielen tegen de trottoirband terugkwam; dat dit voldoende blijkt uit de verklaringen van Smet Remi (stuk 40) en Van Goethem, alsmede uit het feit dat de verdachte, in een doorlopende beweging, zijn fiets draaide, besteege en vooruit bracht, zodoende op het fietspad als bestuurder aanzettende;

Overwegende dat verdachte deze manoeuvre op zodanige wijze uitvoerde dat hij de normale gang van de bestuurder Ruymaekers heeft belet en gehinderd en nagelaten heeft laatstvernoemde te laten voorgaan, met het gevolg dat de bestuurder-wielrijder-Ruymaekers de linkerarm van verdachte aanstootte, daardoor het evenwicht verloor en, iets verder, van zijn fiets ten gronde viel;

Overwegende dat deze foutieve gedraging van verdachte een gebrek aan vooruitzicht of voorzorg is geweest, dat oorzaak was én van het ongeval én van de onvrijwillige slagen en verwondingen aan Ruymaekers toegebracht; dat derhalve de telastlegging A jegens verdachte alhier zoals vóór de eerste rechter bewezen is gebleven;

Overwegende dat de straf door de eerste rechter toegepast als een gepaste en rechtmatige sanctie voorkomt voor het alhier nog alleen weerhouden feit A; dat zij deswege dient bevestigd, dat bij aanmerking van de verzachtende omstandigheden zoals door de eerste rechter omschreven en met behoud van de voorwaardelijkheid zoals in eerste aanleg toegemeten en gemotiveerd;

Overwegende dat de eerste rechter, voor gegronde redenen die het Hof overneemt, terecht Bollaert Hendrik als burgerlijk aansprakelijk gedaagde buiten zake heeft gesteld;

Overwegende dat de eis van de burgerlijke partij, Commissie van Openbare Onderstand der Stad Antwerpen, zoals hier gesteld, niet ontvankelijk is; dat zij inderdaad, ten aanzien van de kosten en prestaties voor dewelke zij vergoeding opvoert, noch wettelijk noch conventioneel gesubrogeerd is in de rechten die het slachtoffer Ruymaekers tegen de verdachte bezitten mocht; dat die kosten en prestaties anderzijds in hoofde van deze burgerlijke partij geen schade betekenen die veroorzaakt werd door het mis-

drijf van de verdachte, omdat zij inderdaad geen andere oorzaak hebben noch kunnen hebben dan het onvermogen van Ruymaekers, of een vrijgevigheid, of beide, dit in uitvoering van de zending die door de wet aan ieder Commissie van openbare onderstand wordt toevertrouwd, in het raam van een louter weldadig en dan willekeurig verlenen van onderstand.

Overwegende dat de Commissie van Openbare Onderstand weliswaar, op grond van artikel 30 van de Wet van 27 november 18991, de door hen verstrekte tegemoetkomingen, afgedragen kosten en geleverde prestaties vermogen terug te vorderen van diegenen die aansprakelijk zijn voor de kwetsuren of de ziekte die door steun of onderstand moesten gelenigd worden; dat dit echter een persoonlijke en rechtstreekse aktie is, van zeer bijzondere aard, die niets gemeens heeft met een subrogatoire aktie; dat deze bijzondere aktie vóór de strafrechtsmacht niet kan ingeleid worden bij gebrek aan oorzakelijk verband met het misdrijf waarvan de strafrechtsmacht te kennen heeft;

Overwegende dat Ruymaekers niet vrijstaat van schuld in het ongeval; dat hij immers, blijkens zijn eerste verklaring, alhoewel hij gezien had dat het rijwielpad voor een deel belemmerd was (door een groep jonge personen die zich aldaar op het voetpad en deels over het rijwielpad bevonden) en bovendien herhaalde malen geluidsignalen gaf, (omdat hij het gevaar bewust was), niettemin op voortvarende wijze met onverminderde en tevens hoge snelheid naar links zwenkte om die groep personen voorbij te rijden en dan opnieuw naar rechts stuurde waar hij verdachte opmerkte; dat dit oorzaak ervan was dat hij de verdachte te laat heeft opgemerkt en niet meer heeft kunnen ontwijken;

Overwegende dat, waar de schade door de burgerlijke partij Ruymaekers geleden niet alleen door het misdrijf van de verdachte, maar ook door de fout van Ruymaekers zelf werd veroorzaakt, de verantwoordelijkheid onder hen dient verdeeld, en dit naar billijkheid, bij helften;

Overwegende dat de schade opgelopen door de burgerlijke partij Ruymaekers bewezen is in de mate zoals hierna bepaald en veroorzaakt werd én door het misdrijf van de verdachte, én door de fout van Ruymaekers zelf:

1) werkonbekwaamheid bewezen voor 100% gedurende zes weken; gezien echter het feit dat Ruymaekers ongehuwd is, en slechts als beenhouwers-gast gekend staat met als enige bedrijvigheid dat hij zijn vader in de ouderlijke beenhouwerij en drankgelegenheid behulpzaam is, dient het inkomen van Ruymaekers ex aequo et bono vastgesteld op 500,— frank per week of, voor zes weken, $6 \times 500 = 3.000$,— frank;

2) het overige van de schade is bewezen: hetzij 1.000 frank (voorschot hospitaal) + 372 frank (vervoer) + 210 frank (dokter Colle) + 400 frank (klinik) + 2.500 frank (zedelijke schade) = 4.482 frank;

Overwegende dat Ruymaekers diensgevolge dient vergoed voor een bedrag van $4.482 + 3.000 = 7.482 : 2 = 3.741$,— frank;

Om deze redenen,

Gelet op de wetsbepalingen in het beroepen vonnis aangehaald ter uitzondering van artikel 21/1° K.B. 8 april 1954, artikel 2 Wet 1 augustus 1899 gewijzigd door artikel 2 Wet 1 augustus 1924, hier niet meer van toepassing en gelet daarenboven op artikel 24

der wet van 15 juni 1935, artikel 211 van het Wetboek van Strafvordering, artikel 22, 23, 24 en 25 van de Wet van 17 april 1878, artikel 7 der Wet van 1 augustus 1899 alle wetsbepalingen door de Voorzitter ter terechtzitting aangeduid.

Het Hof,

Recht doende, op tegenspraak :

Alle andere of strijdige besluiten als niet gegrond verwerpend :

Verklaart de verdachte en het Openbaar Ministerie ontvankelijk en de burgerlijke aansprakelijk geëigende niet ontvankelijk in hun beroep.

Doet het aangevochten vonnis teniet :

1) waar het strafrechtelijk beslist in verband met het feit B

2) waar het beslist nopens de eisen van de burgerlijke partij de Commissie van Openbare Onderstand van de Stad Antwerpen,

En op deze punten opnieuw wijzende :

Verklaart de openbare vordering ten aanzien van het feit B vervallen door verjaring.

Verklaart de burgerlijke partij Commissie van Openbare Onderstand der Stad Antwerpen niet ontvankelijk in haar eis.

Bevestigt het aangevochten vonnis voor het overige :

1) met dien verstande dat de door de eerste rechter toegepaste straf voor de feiten A en B samen, thans nog slechts zal gelden als sanctie voor het alhier alleen weerhouden feit A.

2) met die wijziging, dat de hoofdsom, ten titel van schadevergoeding toegekend aan de burgerlijke partij Ruymaekers, hier verminderd wordt tot 3.741 frank,

Veroordeelt de verdachte Bollaert Etienne tot de kosten van beroep gevallen aan de zijde van het Openbaar Ministerie.

Veroordeelt de verdachte Bollaert Etienne tot de kosten van beroep gevallen aan de zijde van de burgerlijke partij Ruymaekers deze laatste kosten invorderbaar op taksaat.

Verstaat dat de burgerlijke partij De Commissie van Openbare Onderstand te Antwerpen, de aan haar zijde gevallen kosten van beide aanleggen, zelf zal af te dragen hebben.

NOOT : Het tegen bovenstaand arrest door de C.O.O. ingesteld beroep in cassatie werd verworpen bij arrest van 23 september 1957.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

29 mei 1957.

Voorzitter : M. Meulemans.

Rechters : MM. Boeyé en Helleputte.

Advocaten : Mrs. Vertessen en Smets, loco Langhor.

Wegverkeer. — Begrip « aardeweg ».

Zo met een gedeelte der rechtspraak moet worden aangenomen, dat de bedekking van een weg niet noodzakelijk uit asfalt of kasseien moet bestaan en een bedekking van as en kiezel van aard is een weg aan de « categorie « aardewegen » te onttrekken, is echter vereist, dat de bedekking is aangebracht om de weg speciaal geschikt te maken voor het verkeer van voertuigen.

Sterckx t/ Coomans.

Gezien de processtukken, waaronder het vonnis, in regelmatige uitgifte voorgelegd, op 11 april 1956 door de heer Vrederechter van het kanton Diest, op tegenspraak tussen partijen gewezen, tijdig en regelmatig bestreden op 17 mei 1956 bij de akte van beroep van het ambt van deurwaarder E. Tirmarche, in dienstverblijf te Mol;

Overwegende dat dit beroep ontvankelijk voorkomt wat trouwens niet wordt betwist;

Overwegende dat op 9 juni 1955 een aanrijding plaats greep te Zichem, aan de hoek der Tiensestraat en der Vossekotstraat, tussen de auto van beroepene, bestuurd door zijn zoon Jozef, enerzijds, en de minderjarige fietser Sterckx Alfons, zoon van beroeper;

Overwegende dat de Vossekotstraat, gevolgd door de fietser, rechts uitmondt op de Tiensestraat, gevolgd door de zoon van beroepene, gezien de richting van deze laatste;

Overwegende dat de eerste rechter beroeper, oorspronkelijk verweerder, veroordeeld heeft in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger en wettige beheerder der goederen van zijn minderjarige zoon Alfons, om te betalen aan beroepene, oorspronkelijke aanlegger, ten titel van schadeloosstelling, de som van 1.794 frank met de vergoedende en de wettelijke intresten; dat beroeper afgewezen werd van zijn tegeneis;

Overwegende dat de eerste rechter, na op 4 april 1956 de plaats van het ongeval te hebben bezocht van oordeel is geweest dat de Vossekotstraat, gevolgd door de zoon van beroeper, een aardeweg is, en dat deze laatste luidens artikel 16/2b der wegcode de doorgang diende te verlenen aan de auto van beroepene, dewelke de Tiensestraat, belegd met een laag asfalt, volgde;

Overwegende dat beroeper voorhoudt dat de Vossekotstraat niet dient te worden gerangschikt onder het begrip « aardeweg », omdat dit begrip restrictief dient te worden geïnterpreteerd;

Overwegende dat beroeper dit besluit wil trekken uit het feit dat het oud verkeersreglement van 1 februari 1934 de rijweg omschreef als « gedeelten van de openbare weg, voorzien van een hard wegdek en speciaal ingericht voor het voertuigenverkeer », dat wanneer het thans in voege zijnde reglement op het verkeer de zinsnede « voorzien van een hard wegdek » in de beschrijving van een « rijbaan » (artikel 2, 1°) heeft weggelaten; dat beroeper dan ook beweert dat de Vossekotstraat door het feit dat de gemeente Zichem er in 1953 een laag asse van ± 2 cm dikte heeft op

uitgestrooid, beantwoordt aan het begrip « rijbaan » en niet aan dat van « aardeweg »;

Overwegende nochtans dat, indien met zekere rechtspraak dient te worden aangenomen dat een bedekking van een weg niet noodzakelijk uit asphalt of kasseien zijn moet, en een bedekking van as en kiezel van aard is een weg aan de categorie « aardewegen » te onttrekken, het nochtans onontbeerlijk is dat de bedekking aangebracht werd om de weg speciaal in te richten voor het verkeer van voertuigen;

Overwegende dat dit ter zake niet het geval is; dat het immers blijkt uit het plaatsbezoek van de eerste rechter dat het uitstrooien van een laag zand en asse, dewelke niet werd geweld, slechts gebeurde ter verhelping aan de zeer slechte toestand der Vossekotstraat; dat deze lichte bedekking weldra versmolten werd met de aarde zelf en dat op het ogenblik van het ongeval het wegdek van de Vossekotstraat bestond uit verhard zand met nog enkele sporen van asse;

Overwegende derhalve dat de eerste rechter terecht de Vossekotstraat in de categorie « aardewegen » heeft gerangschikt, dewelke luidens de termen van artikel 16/2c van de wegcode secundair was ten opzichte van de hoofdweg gevolgd door de zoon van beroepene;

Om deze redenen,

De Rechtbank,
Beslissende in aanleg van beroep en op tegenspraak;
Alle andere besluiten verwerpend,
Ontvangt het beroep, zegt het ongegrond, wijst het af en bevestigt het bestreden vonnis;
Veroordeelt beroeper tot de kosten van het beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE IEPEL

20 november 1957.

Voorzitter : M. Talpe.

Rechters : M.M. Verfaillie en Vernimmen.

Advocaten : Mrs Spotbeen en Van Moerkerke.

Inpandgeving van handelszaak. — Juridische kenmerken daarvan. — Rechten van de schuldeiser-pandhouder en van de concurrente schuldeisers. — Roekeloos en tergend karakter van een ingestelde vordering.

De inpandgeving van een handelszaak, zoals zij is geregeld door de wet van 25 oktober 1919, gewijzigd bij K.B. van 30 maart 1936, is een rechtsinstelling sui generis met gemengd karakter, die staat tussen pand en hypotheek.

De pandgever wordt immers in het bezit gelaten van de in pand gegeven handelszaak, die bezwaard wordt met een voorrecht ten behoeve van de schuldeiser door de inschrijving ten hypotheekkantore.

Art. II van voormelde wet kent aan de schuldeiser-pandhouder een recht van revindicatie toe tegen de derde verkrijger, aan wie de pandgever de handelszaak of een gedeelte daarvan wederrechtelijk heeft overgedragen.

De bevoorrechte schuldeiser heeft echter niet een recht van terughouding op het pand.

Het pandrecht maakt evenmin de in pand gegeven zaak onbeschikbaar ten opzichte van de overige schuldeisers. De niet bevoorrechte schuldeisers hebben dus het recht de handelszaak in beslag te

nemen, daar deze verhaalsobject blijft van alle schuldeisers. In dat geval zal de bevoorrechte schuldeiser zijn voorrecht kunnen uitoefenen op de opbrengst zonder verplicht te zijn het in art. 609 Rv. bedoelde verzet te doen (art. 2 K.B. 30 maart 1936).

De onafscheidbaarheid van de bestanddelen, die de in pand gegeven handelszaak uitmaken, bestaat slechts tussen partijen, doch niet tegenover derden.

De derde schuldeisers zijn bijgevolg gerechtigd afzonderlijke bestanddelen van de handelszaak in beslag te nemen en te doen verkopen.

Een vordering is slechts roekeloos en tergend, indien zij te kwader trouw wordt ingesteld met de bedoeling de tegenpartij te tergen en te benadelen zonder enig vermoed recht of aanneembare grond.

Zo eiser gedwaald heeft omtrent de draagwijde van zijn recht, geeft zulks niet aan zijn vordering een tergend en roekeloos karakter.

N. V. « La Scmi » en Brasserie Caulier
t/ De Coninck J. en W. en Lempierre.

Overwegende dat derde verweerder geen pleitbezorger heeft aangesteld;

Overwegende dat de vordering van eiseressen er toe strekt te horen zeggen voor recht dat zij eigenaars, minstens pand- en hypotheekhoudende gerechtigden zijn van de meubelen en roerende goederen, ten verzoeken van eerste twee verweerders en ten laste van derde verweerder in beslag genomen bij proces-verbaal van overzicht van deurwaarder Van Cappel ter standplaats Poperinge op 3 juni 1957 en bij proces-verbaal van overzicht en aanvullende inbeslagname in dato van 28 juni 1957.

Te horen bevelen dat de eerste twee verweerders gehouden zijn handlichting te geven van de uitvoerende inbeslagname op de aangeslagen meubelen en roerende voorwerpen en te horen zeggen dat bij gebreke dit te doen het tussen te komen vonnis als handlichting zal gelden.

Tevens de eerste twee verweerders te veroordelen om aan eiseressen te betalen ten titel van schadevergoeding de som van 10.000 frank;

Overwegende dat de eerste twee verweerders bij wederzijds als schadevergoeding vorderen de som van 10.000 frank uit hoofde van hun revindicatie, en hun oppositie tegen de verkoop der aangeslagen goederen en de som van 10.000 frank uit hoofde van tergend en roekeloos geding;

In feite.

Overwegende dat bij overeenkomst van 21 juni 1955, derde verweerder en zijn echtgenote bij eiseressen een lening aangingen ten bedrage van 5.000 frank die werd toegestaan voor de noodwendigheden van hun handel, met in pandgeving van hun handelszaak met inbegrip van de herbergmeubelen en de machines dienstig voor het aannemingsbedrijf;

Overwegende dat het leenkontraakt openbaar werd gemaakt overeenkomstig artikel 4 der wet van 28 oktober 1919 door zijn inschrijving ter hypotheekbewaaring te Ieper op 30 juni 1955, boek 523, n° 33;

Overwegende dat anderzijds derde verweerder Lempierre bij vonnis dezer rechtbank in datum van 15 mei 1957, veroordeeld werd om aan de eerste twee verweerders Deconinck Gilbert en Wilfrid te betalen de som van 62.500 frank;

Dat in uitvoering van dit vonnis beslag werd gelegd

op de goederen van derde verweerder bij proces-verbaal van 3 en 28 juni 1957 en dat de verkoop werd vastgesteld op 28 juni 1957;

Overwegende dat eiseressen bij exploit van 28 juni 1957 zich tegen de verkoop hebben verzet en hun huidige vordering hebben ingeleid;

In rechte.

Overwegende dat eiseressen voorhouden: 1) dat de inbeslaggenomen meubelen en roerende voorwerpen hun toebehoren en hun onderpand en hypotheek daartussen krachtens het kontrakt van lening in datum van 21 juni 1955; 2) dat zij op grond van artikel 2 van koninklijk besluit van 30 maart 1936 een revindicatieright bekwamen op de goederen die deel uitmaken van de in pand gegeven handelszaak; 3) dat de elementen die het handelsfonds samenstellen onafscheidbaar zijn en niet vatbaar zijn om afzonderlijk in beslaggenomen te worden;

Overwegende dat de inpandgeving van het handelsfonds zoals deze werd ingericht door de wet van 25 oktober 1919 gewijzigd bij koninklijk besluit van 30 maart 1936, een instelling sui generis is met gemengd karakter en die staat tussen het pand en de hypotheek. Dat immers de pandgever in het bezit gelaten wordt van het in pand gegeven handelsfonds dat belast wordt met een voorrecht ten voordele van de schuldeiser door de inschrijving ten kantore der hypotheeken (Fredericq, Dr. Comm. B., T. II, n° 42, éd. 1947; De Page, VI, n° 1106-1107);

Overwegende dat artikel 11 aan de pandhoudende schuldeiser een recht van revindicatie geeft tegenover de derde verkrijger aan wie de pandgever het handelsfonds of een gedeelte ervan wederrechtelijk zou hebben afgestaan (De Page, idem, n° 110);

Overwegende dat de geprivilegieerde schuldeiser echter geen retentierecht bezit op het pand;

Dat het pandrecht evenmin de in pand gegeven zaak in onbeschikbaarheid stelt ten overstaan van de overige schuldeisers;

Overwegende dat de chirographaire schuldeisers van de pandgever dus het recht hebben het handelsfonds in beslag te nemen vermits het de waarborg blijft van al de schuldeisers; dat in dit geval de geprivilegieerde schuldeiser zijn voorrecht zal kunnen uitoefenen op de verkoopprijs zonder dat hij gehouden is de oppositie te doen voorzien in artikel 609 Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging (artikel 2 K.B. 30 maart 1936);

Overwegende dat de onafscheidbaarheid van de elementen die het in pand gegeven fonds uitmaken enkel bestaat tussen partijen, maar niet tegenover derden;

Dat de derde schuldeisers, in casu, de eerste twee verweerders bijgevolg gerechtigd zijn afzonderlijke elementen van het handelsfonds in beslag te nemen en te doen verkopen (Brussel 11 mei 1935, Pas. 1935, III, 136; Fredericq, idem, n° 53-55; De Page, idem, n° 1110; Rép. Prat. Dr. B., V° Fonds de commerce, n° 163);

Tegeneis.

Overwegende dat de eerste twee verweerders een tegeneis instellen tot schadevergoeding gesteund op de moedwilligheid van de vordering van eiseressen en op het tergend en roekeloos karakter van het geding;

Overwegende dat iedereen het recht bezit om voor de rechtbanken de erkenning en de bevestiging te vervolgen van zijn betwiste aanspraken;

Overwegende dat de vordering roekeloos en tergend is wanneer ze te kwader trouw wordt ingesteld, met het doel de tegenpartij te tergen en te benadeelen en zonder enige vermoed recht of aanneembare grond (Rép. Prat. V° Action, n° 275 s.q.);

Overwegende dat indien eiseressen zich vergist hebben over de draagwijdte van hun recht als pandhoudende schuldeisers dat aan hun vordering geen tergend noch roekeloos karakter geeft;

Overwegende dat de eerste twee verweerders niet bewijzen dat eiseressen, hun reputatie hebben in het gedrang gebracht;

Dat de vordering van eiseressen die de schorsing der uitvoering voor gevolg had, hen evenmin heeft benadeeld vermits deze kosten van uitvoering en de intresten op de hoofdsom tegen derde verweerder kunnen teruggevorderd worden;

Om deze redenen :

Gelet op de artikelen 2, 3, 37, 41 der wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

De rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige conclusies als ongegrond verwerpende, rechtdoende op tegenspraak voor de eerste twee verweerders en bij verstek tegenover de derde verweerder;

Verklaart de vordering van eiseressen ontvankelijk doch ongegrond;

En rechtdoende op de tegeneis van de eerste twee verweerders :

Verklaart deze eveneens ontvankelijk en ongegrond; Veroordeelt de eiseressen tot de kosten van het geding.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE HASSELT

2e Kamer. — 1 december 1956.

Voorzitter : M. Kranzen.

Rechters : M.M. Leen en Perilleux.

Substituut Procureur des Konings : M. Weyens.

Advocaten : Mrs Van Coppenolle en Stas.

Autobus. — Bijzondere autobusdienst zonder machtiging. — Vervoer naar de consultatie van een polikliniek. — Reisweg niet strikt in acht genomen. — Niettemin toepasselijkheid van het wetsbesluit van 30 december 1946.

Wanneer het gaat om een dienst tussen twee bepaalde punten, is het feit, dat al eens werd afgevoerd van de reisweg, niet van aard aan de dienst het karakter van bijzondere autobusdienst te ontnemen.

De artt. I en II van het wetsbesluit van 30 december 1946 beogen elk vervoer van reizigers tegen betaling, in ruime zin. Aan de andere kant kan van een bijzondere autobusdienst logischerwijze niet worden vereist, dat een reisweg strikt in acht wordt genomen, voordat men zich integendeel schikt naar de behoeften van de bijzondere cliënteel.

O.M. t/ Martens.

Overwegende dat wanneer men de gegevens van het onderzoek ter zake gedaan, vergelijkt met de tekst van de besluitwet van 30 december 1946, men tot het besluit moet komen, dat betichte een bezoldigd ver-

voer van personen, heeft gedaan, met een autovoertuig; dat het een bijzondere autobusdienst geldt, zoals in zeer algemene bewoordingen, omschreven in artikel 11 van bedoelde besluitwet;

Overwegende dat in strijd met de beweringen van betichte, de gegevens van zijn eigen ritbladen bewijzen dat het hier ging, zoniet om een regelmatige dan toch om een periodieke dienst in de geest van de wet;

Overwegende dat uit zijn eigen aanvraag, om regularisatie van de door hem ingerichte dienst wel blijkt dat het hier ging om een dienst tussen twee bepaalde punten en dat het feit, dat al eens werd afgeweken van de reisweg, niet van aard is aan de dienst het karakter van bijzondere autobusdienst, te ontnemen; dat immers artikel 1 en 11 van de besluitwet beogen elk bezoldigd vervoer van reizigers in brede zin en anderzijds van een bijzondere autobusdienst logischerwijze niet kan worden vereist dat een reisweg strikt in acht wordt genomen, voor dat men zich integendeel schikt naar de behoeften van de bijzondere cliënteel;

Overwegende dat het feit dat het Ministerie van verkeerswezen, betichte aanzocht op 17 mei 1956 de onwettige dienst stop te zetten geenszins bewijst dat die dienst voor die datum zou zijn geoorloofd, en de inbreuk niet strafrechtelijk zou kunnen beteugeld worden;

Overwegende dat het feit ten laste van betichte gelegd aldus bewezen is gebleven;

dat bij gebrek aan beroep vanwege het openbaar ministerie de rechtbank niet bij machte is de straf tot het wettelijk minimum te verhogen;

Overwegende dat op burgerlijk gebied, betichte enigszins overdrijft wanneer hij gewaagt van zieke en gebrekkelijke personen, welke bij gebrek aan speciale dienst, niet zouden kunnen vervoerd worden;

Dat immers de polyklinieken ingericht door de ziekenkassen niet beogen het hospitaliseren van gewone zieken, of gekwetsten, maar de consultatie in groepsverband;

Overwegende echter dat wel moet in aanmerking genomen worden dat in de schadenota van de burgerlijke partij vooral gewag wordt gemaakt van reizigers uit Halen, en Geetsbets;

Dat deze twee plaatsen niet rechtstreeks met Hasselt door een andere openbare dienst zijn verbonden, zodat kan worden aangenomen, dat het overgroot gedeelte van de reizigers uit die plaatsen niet naar Hasselt zouden gereisd zijn voor consultatie, indien het gemak en het voordeel van de speciale autobusdienst zouden ontbroken hebben;

Overwegende dat het echter aan te nemen is dat een groter deel van de reizigers de trein of autobusdienst zou hebben benuttigd vanuit andere plaatsen, welke rechtstreeks met Hasselt zijn verbonden;

Overwegende dat al deze omstandigheden in aanmerking genomen, de schade geleden door de Nationale maatschappij van Belgische Spoorwegen, billijk moet worden herleid op 3000 frank;

.....

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 18 april 1957.

Voorzitter : M. Reyniers.

Rechters : M.M. Van Huffel en Wijckaert.

Referendaris : M. Van Hauwermeiren.

Advocaten : Mrs Peckstadt en De Sutter.

Belastingen. — Op de verkoop van teerlingenbakken geheven bijkomende fiscale rechten. — Door wie verschuldigd !

Toepasselijkheid van art. 1593 B.W.

Wat de obligatie betreft is de taks tegenover de Staat hoofdelijk verschuldigd door alle personen, die partij waren bij de overeenkomst (art. 8 van de wetgeving op de met het zegel gelijkgestelde taxen).

Wat de contributie betreft is de taxe uitsluitend ten laste van de koper.

Mussche en De Baets t/ Van Branteghem.

Overwegende dat de vordering voor doel heeft de verweerder te doen veroordelen tot het betalen van 2.828 fr. met de verwijsintresten van 5,5% vanaf 6-2-54 tot aan de dag der dagvaarding en van dan af de gerechtelijke intresten en de kosten uit hoofde van bijkomende fiscale rechten op de verkoop van teerlingenbakken, dit op basis van art. 1593 van het burgerlijk wetboek (« Les frais et autres accessoires à la vente sont à charge de l'acheteur »);

Overwegende dat de eisers voorbehouden dat verweerder destijds bij hen teerlingenbakken liet vervaardigen voor de noodwendigheden van zijn handel; (premies uitgedeeld ter gelegenheid van de aankoop van dranken)

Dat bij het opmaken van de faktuur slechts 4,5% taks werd aangerekend en toegepast, en door de verweerder betaald, dit bij loutere vergissing en zonder slechte trouw in hoofde van eisers;

Dat achteraf door het Beheer van Registratie en Domeinen een supplement taks werd gevorderd, daar op deze levering van teerlingenbakken een taks van 12% verschuldigd is;

Dat op grond van die vervolgingen, de eisers rechten, boeten, intresten en kosten hebben moeten betalen;

Dat de eisers de rechten, hetzij 2.828,70 fr. terugvragen, niet de boeten noch kosten, wel de intresten vanaf de dag der betaling aan de Ontvanger (6-2-1954);

Overwegende dat hier niet moet onderzocht worden welke de verplichtingen zijn van verkopers of kopers tegenover de Ontvanger, maar wel of partijen afgezien hebben van de toepassing van art. 1593 van het Burg. Wb. dat niet alleen betrekking heeft op kosten van akten, maar op alle bijbehoren van een verkoop, namelijk de taksen;

Overwegende dat er inzake niet wordt beweerd dat de verkopers te slechter trouw gehandeld hebben en namelijk het bedrag der werkelijke taks bedrieglijk verborgen hebben aan de koper, in welk geval de verkopers wel geheel of ten dele tot de gevolgen van het ontwijken der taksen zouden kunnen veroordeeld worden, ten titel van schadevergoeding;

Overwegende dat er dus dient onderzocht of er bij de verkoop tussen partijen overeengekomen was dat in de prijs forfaitair vastgesteld, de taksen begrepen waren, en of er uitdrukkelijk vermeld werd dat de prijs van 160 frank niet mocht overschreden worden, taks inbegrepen; ;

Overwegende dat in geen der bundels een overeenkomst te vinden is waarin zulks zou vermeld staan;

dat dienvolgens het gemeen recht dient toegepast (zie bespreking der wet, Doc. parlementaires Chamb. des Représ. - Session 1920-21, pag. 1483, n° 500, art. 46); « De wet moet niet beslissen wie, in de betrekkingen tussen koper en verkoper de belasting wegens overdracht dragen moet. De partijen zullen ongetwijfeld er zorg voor dragen in bijna al de gevallen de verkoop in dit opzicht te regelen, evenals bij de voorwaarden betreffende het vervoerde, verzekering enz. bepalen. Werd dit niet bepaald, dan zal het vraagstuk opgelost worden naar beginselen van het gemeenrecht. Het geldt een belasting op de levering zelve, die ten bate van de koper geschiedt. De belasting voegt zich bij de waarde der koopwaar na de overdracht en de betaling. Door de koper zal zij moeten gedragen worden. Zo zal het moeten geschieden voor de koopwaren, na het in werking treden der wet te leveren. Deze beschouwingen moet echter de fiscus niet in aanmerking nemen: volgens de wet zijn verkoper en koper tegenover de fiscus hoofdelijk verplicht de belasting te betalen. » (zie ook Pasinomie 1921 - pag. 619, art. 46);

Aangezien dit eveneens voortvloeit uit art. 1593 van het Burgerl. Wb. bepalende dat de kosten der akte en andere bijkomstigheden ten laste van de koper vallen. (Répert. Prat. Dr. Belge, Tome XIV; v. Taxes ass. au timbre; n° 232);

Dat dit zelfs het geval is voor geheel of gedeeltelijk ontdoken taxen (Rép. Prat. Dr. Belge, - id. n° 233: « La solution indiquée au n° précédent reste la même à l'égard des taxes qui ont été en tout ou en partie éludées au moment de l'exigibilité et dont le payement est poursuivi ultérieurement par l'Administration. Ces taxes, ou les suppléments de taxes sont donc à supporter par l'acheteur, et si l'Administration les a recouvrés à charge du vendeur, celui-ci peut les récupérer contre son acheteur; le tout s'il n'y a convention contraire entre ces derniers. Est exclusif d'une convention contraire, le fait que l'acheteur accepte une facture sur laquelle a été porté en compte, séparément du prix de la marchandise, le montant des timbres y apposés représentant la taxe insuffisante appliquée par le vendeur » (Anvers, 5 mars 1943, Rev. Enr. n° 711)).

Aangezien zich tenslotte in die zin een constante Rechtspraak heeft gevormd: zie o.m. — Comm. Brux. 3 febr. 1923, jur. comm. Brux. p. 240. Sent. Arb. Anvers, 31 aug. 1927, Pas. 1929, III, 29. Anvers, 5 mars 1943 - Rev. Enreg. n° 711. Vred. Charleroi - 11 jan. 1936, B.J. 1936, 286. Burg. Rechth. Tongeren, 31 maart 1955 - Rechtsk. Weekbld. 1955-56, p. 1198.

Aangezien verweerder bijgevolg gehouden is het bedrag der taksen volledig te betalen.

.....

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

23 mei 1957.

Voorzitter: M. L. D'Hoedt.

Rechters: MM. Schram en Anthoni.

Referendaris: M. E. Floré.

Advocaten: Mrs. Van Damme en Brondel.

1. Verlening van uitsteltermijnen van betaling door de rechter. — De termijn van 15 dagen, bedoeld in artikel 1244, lid 7 B.W. moet niet in alle gevallen worden in acht genomen.
2. Factuur. — « Verhogingsbeding ». — Voorwaarde voor toepassing.

1. Uit de geschiedenis van de wet van 30 juli 1938 (artikel 1244 B.W.) blijkt dat niets veranderd werd aan het vroegere regime in zake de toekenning van termijnen van betaling door de rechter in het gewoon geval van een schuldenaar, die tot betaling wordt vervolgd voor de rechtbank, die uitstel kan verlenen voor de tenuitvoerlegging van het vonnis, zonder dat het verzoek om uitstel geboden is aan enige termijn.

2. De toepassing van een « verhogingsbeding » (strafbeding) voor het geval van gerechtelijke vervolging veronderstelt een fout van de schuldenaar. Zulks is niet het geval, wanneer de schuldenaar gerechtigd is aanspraak te maken op de verlening van uitsteltermijnen door de rechter.

S.V. Metalunion t/ P.V.B.A. Algemene
Bouwondernemingen L. Beirens & Cie

Overwegende dat de vordering er toe strekt verweerder te horen veroordelen tot betaling van een bedrag van 194.953 fr. — naderhand herleid tot 144.282 fr. — uit hoofde van factuurschuld met contractuele intresten alsmede bank- en protestkosten, en van een bedrag van 19.495 fr. als schadevergoeding ten titel van strafbeding, benevens de gerechtelijke intresten en de gedingkosten;

Overwegende dat verweerder de vordering van het bedrag van 19.495 fr. ten titel van strafbeding betwist, en om toekenning van betalingstermijnen verzoekt;

Overwegende dat aanlegster voorhoudt dat dit verzoek niet ontvankelijk is krachtens artikel 1244 lid 7 B.W. omdat de termijnen niet gevraagd werden binnen de 15 dagen vanaf de eerste akte van rechtspleging;

Overwegende dat de wet van 30 Juli 1938 ten doel had de tekst van artikel 1244 B.W. te vervangen door een ruimere welke de rechter zou toelaten uitstellen te verlenen zelfs wanneer de schuld voortvloeit uit een authentieke akte bekleed met het uitvoerbaar voorschrift, in het bijzonder wanneer de schuldenaar vervolgd wordt in gedwongen tenuitvoerlegging volgens de gewone rechtspleging van de wet van 15 augustus 1854 of door dadelijke uitwinning (cfr. verslag van Kluyskens, Kamer van Volksvertegenwoordigers, Zitting 1936-37, Parl. Bescheiden n° 209);

dat de termijn van vijftien dagen waarvan spraak in het nieuw artikel 1244 & 7 B.W. voorzien werd uit vrees dat de schuldenaar slechts op het allerlaatste ogenblik, dit is daags voor of de laatste dag van de laatste akte van tenuitvoerlegging, gebruik zou maken van zijn recht om uitstel te vragen, in welk geval al de kosten zouden gedaan zijn en som-

mige formaliteiten zouden moeten herbegonnen worden, hetgeen nieuwe lasten voor de schuldeiser en, in een reeks gevallen, oninbare lasten zou meebrengen (cfr. verslag van Kluyskens, supra);

dat daaruit volgt dat de vraag om uitstel, voorzien door het nieuw artikel 1244 B.W. « wanneer zij door een aangeslagen schuldenaar zal worden geformuleerd » zal moeten worden ingediend op straf van niet-ontvankelijkheid al naar de gevallen binnen volgende termijn (cfr. verslag van Kluyskens, supra);

1) binnen de 15 dagen na het bevel dat het beslag bij uitvoering voorafgaat voorzien bij artikel 583 W.B.R.;

2) binnen de 15 dagen na het bevel dat de vervolging tot verkoop bij dadelijke uitwinning voorafgaat voorzien bij artikel 90 der Wet van 15 Augustus 1854 op de gedwongen onteigening;

3) binnen de 15 dagen na het bevel dat het onroerend beslag voorafgaat voorzien bij artikel 14 der Wet van 15 Augustus op de gedwongen onteigening;

4) binnen de 15 dagen na de aanzegging van het exploit tot beslag onder derden voorzien bij artikel 563 W.B.R.;

5) binnen de 15 dagen na het bevel dat het beslag op vruchten te velde voorafgaat, voorzien bij artikel 626 W.B.R.;

6) binnen de 15 dagen na het bevel dat het beslag op renten voorafgaat voorzien bij artikel 1 der Wet van 15 December 1854 op het beslag op renten;

7) binnen de 15 dagen na het pandbeslag voorzien bij artikel 819 W.B.R.;

8) binnen de 15 dagen na het beslag tegen buitengezette schuldenaars voorzien bij artikel 822 W.B.R.;

Overwegende dat uit voormeld verslag van Kluyskens blijkt dat niets veranderd werd aan het vroeger regiem in zake de gerechtelijke toekenning van termijnen in het gewoon geval van een schuldenaar die tot betaling wordt vervolgd voor de rechtbank, dewelke uitstel kon toekennen voor de uitvoering van het vonnis, zonder dat de vraag om uitstel gebonden zij aan enige termijn;

dat in voormeld geval de rechtbank waarbij het geding tot betaling werd aangebracht, over het verzoek om termijnen uitspraak zal doen overeenkomstig artikel 122 W.B.R., en de schuldenaar zal veroordelen tot de betaling van de geëiste som mits genot van de uitsteltermijnen welke door de omstandigheden vermeld in het vonnis zullen worden verleend (cfr. verslag van Kluyskens, supra);

dat nergens in voormeld verslag of de overige voorbereidende werkzaamheden der wet van 30 juli 1938 aan dit geval enige voorwaarde van eerbiediging van termijn op straf van niet-ontvankelijkheid of verval werd verbonden;

Overwegende dat de vraag om termijnen door verweerster geformuleerd tijdens de behandeling der zaak dan ook als ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat, waar verweerster zelf moet wachten op aanzienlijke tegoeden van eigen schuldenaars, op haar vraag om termijnen kan ingegaan worden in de mate als hierna bepaald;

Overwegende dat wat betreft de vordering van schadevergoeding op grond van een verhogingsbeding voor het geval van gerechtelijke vervolging, de toepassing van dergelijk strafbeding de noodzakelijkheid van een fout in het verweer veronderstelt;

dat zulks niet het geval is wanneer de schuldenaar gerechtigd is aanspraak te maken op toekenning van gerechtelijke termijnen zoals in onderhavig geval (cfr. Algemene Practische Rechtsverzameling, V° Fac-tuur, n° 302);

Overwegende dat de vordering van een bedrag van 19.495 frank als schadevergoeding dan ook als ongegrond voorkomt;

Om deze redenen,

De Rechtbank:
besluiten verwerpende, en onder afwijzing van het meer gevorderde;

Veroordeelt verweerster om te betalen aan aanlegster de som van 144.289 frank meer de gerechtelijke intresten;

Zegt dat het verschuldigd bedrag zal mogen ver-effend worden.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

1e Kamer — 29 januari 1957

Voorzitter: M. Dirix

Rechters: M.M. Blauwaert en Maes

Advocaten: Mrs Schuermans en Maillet

Koop en verkoop. — Achtereenvolgende gedeeltelijke leveringen bedongen. — Aanvaarding van een hoeveelheid. — Gevolgen.

Bij een verkoop met achtereenvolgende gedeeltelijke leveringen van dezelfde waar geldt de aanvaarding van een hoeveelheid in principe als een precedent voor de beoordeling van de kwaliteiten van de volgende partijen doch slechts voor zover de koper geen reclamatie of voorbehoud uit, die aantonen, dat hij alleen door toegeeflijkheid zijn rechten niet vervolgt.

Wanneer integendeel de koper bezwaren heeft gemaakt kan hij niet worden geacht voor de volgende leveringen afstand te hebben gedaan van zijn recht op een kwaliteit zoals overeengekomen.

Verheyen t/ Vercauteren en Verheyen t/ Vercauteren

Overwegende dat de vorderingen sub nr 4763 en sub nr 4906 verknocht zijn en dienen samengevoegd te worden;

Overwegende dat de vorderingen drie punten betreffen;

Overwegende dat eiser enerzijds, in de zaak sub nr 4906 van de algemene rol, de betaling vordert van 80 schoven bruine gekookte wijmen aan 200 fr., hetzij 16.000 fr.;

dat eiser anderdeels, in diezelfde zaak, de betaling vordert van 11 ton witte wijmen Duits rood à 16,40 fr. per kg., hetzij 180.400 fr. en van 2 ton ruwe gemene wijmen à 8 fr. per kg., hetzij 16.000 fr.;

dat eiser in de derde plaats, en bij vordering sub nr 4763 van de algemene rol, de verdere uitvoering vraagt door verweerder, van de koop-verkoopsovereenkomst van 20 ton wijmen waarmede voormelde 13 ton verband houden en waarvan verweerder de overblijvende hoeveelheid van 7 ton weigert af te nemen;

1. *Wat betreft de 80 schoven à 200 fr.*

Overwegende dat verweerder erkent voormelde waar — zelfs 81 schoven in stede van 80 — te hebben ontvangen en de prijs ervan nog te moeten betalen;

Overwegende dat verweerder integendeel betwist dat de gestelde prijs 200 fr. beliep;

Overwegende dat eiser thans zijn eis herleid tot 73 schoven en gewag maakt van een faktuur die hij op 6 april 1955 uitzond voor « 75 geschelde wissen D.R. à 200 fr. »;

dat hij beweert dat voormelde faktuur door verweerder niet betaald werd, waar verweerder integendeel het feit van die betaling volhoudt;

Overwegende dat verweerder onder het geding, en wel op 18 september 1956, aan eiser 44.250 fr. heeft betaald, waaronder 700 fr. voor gerechtskosten, blijft 43.550 fr. voor de waar, onder voorbehoud van akkoord nopens de eenheidsprijs van de 81 schoven;

Overwegende dat de factuur van 6 april 1955 geen betrekking kan hebben op het aangekochte deel van de in bewaring gegeven wissen, vermits die bewaring — luidens de niet tegengesproken bewering van eiser — slechts later geschiedde, d.i. op 24 juni 1955;

Overwegende dat het uit voormelde bestanddelen en uit de door elkaar niet tegengesproken beweringen van de partijen aldus blijkt en als vaststaande dient beschouwd te worden :

1. dat verweerder op 22 juni 1954 73 bos gekocht heeft tegen de prijs van 200 fr.;

2. dat verweerder op 24 juni 1955 in bewarring heeft ontvangen 172 bos, waarop hij er 91 terug heeft gegeven en de andere 81 heeft bewaard;

Overwegende dat verweerder dient te bewijzen dat hij de faktuur van 6 april 1955 betreffende 73 bos à 200 fr., heeft betaald;

dat beide partijen dienen te bewijzen tegen welke prijs verweerder over de in consignatie geleverde 81 bos, waarvan spraak sub 2. mocht beschikken;

Overwegende dat voor zover het bewijs niet kan geleverd worden van de conventionele prijs waartegen verweerder de litigieuze 81 schoven kon aankopen, verweerder dan zal dienen te betalen de normale waarde van de waar op de dag dat hij erover beschikte;

dat die waarde dan niet de prijs zal vertegenwoordigen van een verkoop — die een akkoord over de prijs veronderstelt — doch een vergoeding wegens het niet teruggeven van een waar waarvan verweerder nooit eigenaar geworden was;

2. *Wat betreft de 7 ton op contract van 12 oktober 1955.*

Overwegende dat dit contract de verkoop voorziet van : 20 ton witte wijmen, Duits rood, prijs : 16,40 fr. het kg., 2 ton ruwe en gemene wijmen, prijs : 8 fr. het kilogram.;

Overwegende dat uit de dagvaarding, de besluiten, de briefwisseling en de pleidooien blijkt, dat partijen het eens zijn om te beschouwen dat het voorwerp van de verkoop feitelijk was :

1) 18 ton witte wijmen, Duits rood, prijs 16,40 fr. het kilo, zijnde van de beste kwaliteit, geschikt voor de uitvoer, waaronder een partij van ongeveer 400 schoven van « extra » kwaliteit;

2) 2 ton ruwe en gemene wijmen, prijs : 8 fr. p. kg.;

Overwegende dat partijen niet betwisten dat de 2 ton ruwe en gemene wijmen door eiser werden geleverd en door verweerder werden aanvaard;

Overwegende dat de hoeveelheid van 18 ton, waarvan 400 schoven « extra kwaliteit », één geheel vormt waarvoor één enkele prijs werd bedongen;

Overwegende dat de partijen derhalve moeten geacht worden bij elke levering en afname, een evenredig deel te hebben geleverd en ontvangen van de « beste » en van de « extra » kwaliteit;

Overwegende dat verweerder alleszins een deel van de prima wijmen heeft ontvangen, vermits hij op 28 dec.

1955, d.i. nadat verweerder reeds verscheidene delen in levering had genomen, schreef dat er geen prima wijmen bij eiser meer lagen;

Overwegende dat verweerder beweert dat de zeven ton die hij nog op de koop moet afnemen, niet beantwoordt aan de vereisten van de overeenkomst;

dat die betwisting ontvankelijk blijft;

Overwegende dat verweerder integendeel de 11 ton die hij reeds in levering nam op de 18e, aanvaard heeft;

dat hij — wat betreft die 11 ton — inderdaad niet gehandeld heeft tot verbreking van de verkoop of tot mindering van de prijs, zoals artikel 1648 van het B.W. het hem voorschreef, en geen deskundig onderzoek uitlokte;

dat zijn eigen brieven integendeel aantonen dat hij de waar, alleszins voor een aanzienlijk deel (wagons), voortverkocht heeft en andere delen in manden verwerkte;

dat verweerder nogmaals een bewijs van zijn aanvaarding gaf toen hij onder het geding de 11 ton door hem in levering genomen afbetaalde zonder enig voorbehoud nopens de kwaliteit;

Overwegende dat de aanvaarding van een hoeveelheid, in een verkoop met achtereenvolgende gedeeltelijke leveringen van dezelfde waar, in principe als een precedent geldt voor de beoordeling van de kwaliteit van de volgende partijen, doch slechts voor zover de koper geen reclamatie of voorbehouden uit, die zouden aantonen dat hij alleen toegeving zijn rechten niet vervolgt;

Overwegende dat wanneer integendeel kritieken uitgedrukt werden zoals in onderhavig geval, de koper niet kan geacht worden te hebben verzaakt voor de volgende leveringen, aan zijn recht tot een kwaliteit die met de overeenkomst zou stroken;

Overwegende dat de hierna aangestelde deskundige zal dienen te zeggen of de zeven ton door eiser ter beschikking van verweerder gehouden, al dan niet aan de overeenkomst tussen partijen beantwoordt, zoals die overeenkomst in onderhavig vonnis werd beschreven, in acht genomen de kritieken waarmede verweerder zijn aanvaarding van de vorige partijen heeft omringd;

Om deze redenen,

de Rechtbank,
makende melding dat artikels 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 nageleefd werden,

Voegt samen als verknocht de vorderingen sub nr 4763 en sub nr 4906;

Verklaart de beiden ontvankelijk en rechtdoende ten gronde, verklaart de vordering sub nr 4906 zonder voorwerp geworden tot beloop van 43.550 fr. ten gevolge van de betaling door verweerder onder het geding gedaan;

En vooraleer verder ten gronde recht te doen betreffende beide vorderingen, stelt aan als deskundige de heer Jules Merckx, van de firma Merckx-Meys en Co, n.v., Buitenland te Bornem (tel : 12),

met opdracht de partijen te aanhoren in hun voordrachten en vorderingen, zo mogelijk ze te verzoenen, zoniet, na onderzoek van de zeven ton wijmen welke eiser ter beschikking houdt van verweerder, te zeggen : 1) of die waar al dan niet beantwoordt aan de voorwaarden van de koop-verkoopovereenkomst, in acht genomen dat er zich onder de 7 ton wissen, nog 7/18 van de 400 schoven « prima » kwaliteit zouden moeten bevinden; 2) of die waar al dan niet beantwoordt aan de kwaliteit van de hoeveelheden welke verweerder reeds — alhoewel met opmerkingen —

aanvaard heeft; 3°) welke de normale waarde was van de ter beschikking blijvende 7 ton, volgens de prijzen die op of rond 12 oktober 1955 gemaakt waren; 4°) welke de normale waarde was van de dag waar verweerder erover beschikte, van de 81 bos gemene buff wissen (deel van 172 bos door verweerder op 24 juni 1935 in levering ontvangen);

Om na het neerleggen van het met redenen omkleed en onder eed bevestigd verslag, verder door de partijen geconcludeerd en gepleit te worden als naar recht;

Beveelt aan verweerder het bewijs te leveren van de betaling van de factuur van 6 april 1955 betreffende de 73 bos geschelde wissen D. R., belopende 14.666 fr.

Verzendt de zaak naar de algemene rol.

Kosten voorbehouden.

POLITIERECHTER TE BERINGEN

26 juni 1957.

Rechter : M. Fr. Vranken..

Advocaten : Mrs H. Geyskens en F. Hermans.

Verkeersongeval. — Inhalen bij het oversteken en het naderen van een kruispunt. — Draagwijdte van artikel 22/2b van het K.B. van 8 april 1954. — Graad van verantwoordelijkheid van de bestuurder, die bij het oversteken links inhaalt, en van degene die naar links afslaat, zonder zich vooraf naar links te begeven.

1. *Indien het waar is dat artikel 22, 2b van het K.B. van 8 april 1954 enkel het inhalen bij het oversteken van sommige kruispunten verbiedt, schijnt nochtans het inhalen bij het naderen van d'e kruispunten maar toegelaten, wanneer het geheel zeker is dat de manoeuvre, afgezien van mogelijke fouten door de in te halen weggebruiker begaan, volledig kan voltrokken worden vooraleer het kruispunt zelf te bereiken.*
2. *De regelen van het verkeersreglement vormen een geheel, dat door alle weggebruiker dient nageleefd te worden.*

Derhalve is gedeeltelijk verantwoordelijk voor de nadelige gevolgen van een ongeval, zowel de weggebruiker, die op een kruispunt naar links inslaat zonder zich vooraf naar links te begeven, als degene die bij het oversteken van het kruispunt de andere links wil inhalen.

In het onderhavige geval dient, rekening houdend met de wederzijdse fouten, de verantwoordelijkheid van de eerste bepaald te worden op een derde en die van de tweede op twee derden.

O.M. t/ Borgmans, Coppers en Borgers.

Overwegende dat de auto's bestuurd door de betichten Borgmans en Coppers in botsing gekomen zijn aan het kruispunt gevormd door de macadambaan Beringen - Hasselt en de macadamweg naar Eversel;

Overwegende dat de beide voertuigen vóór het ongeval in dezelfde richting reden, namelijk in de richting Beringen;

Dat Coppers de auto van Borgmans links wilde inhalen, toen deze van richting wilde veranderen, om links naar Eversel in te slaan;

Overwegende dat de baan Beringen - Hasselt geen van de kenmerken bezit, die vereist zijn om haar bij toepassing van artikel 16, 2, van het Algemeen Verkeersreglement, gewijzigd bij K.B. van 15 juni 1954, als hoofdweg te kunnen beschouwen ten opzichte van de baan naar Eversel;

dat de enkele aanwezigheid van het verkeersteken n° 1a op deze laatste baan, niet van aard is het karakter van hoofdbaan aan de andere te verlenen (vgl. Hof Hof van Beroep Luik, 16 maart 1956, Revue Gén. des Ass. et Responsabilités 1956, 5801);

dat de bepalingen van het Algemeen Verkeersreglement, die derhalve bij het inhalen en het veranderen van richting aan het betrokken kruispunt van toepassing zijn, die zijn van de artikelen 21, 22 2b, 25 2b en 44;

Overwegende dat Borgmans wordt ten laste gelegd, bij het naar links afslaan, zich niet vooraf naar links te hebben begeven, zonder echter de normale gang van het tegemoet komend verkeer te beletten of te hinderen, en het voornemen de richting van zijn voertuig aanmerkelijk te veranderen, niet kenbaar te hebben gemaakt;

dat deze betichte, die de feiten ontkent, bij zijn eerste ondervraging door de rijksmacht enkel verklaard heeft, dat hij aan het kruispunt Everselkiezel links wilde afdraaien, dat hij geen auto achter hem had zien naderen, en dat hij zijn richtingsaanwijzer had opgezet toen hij ongeveer 50 tot 60 meter van het kruispunt verwijderd was;

dat deze betichte echter niet beweerd heeft zich vooraf naar links te hebben begeven;

dat geen enkele ooggetuige het ongeval heeft zien gebeuren;

dat er op het wegdek wel sporen aangetroffen werden, namelijk twee remsporen van 16 m. 10 en 11 m., voortkomend van de auto Coppers, en een wielspoor, 7 m. 20 lang, voortkomend van de auto Borgmans;

dat het spoor van 16 m. 10 zich gans op het linker-gedeelte van de rijbaan van de weg Hasselt - Beringen bevindt, en het andere gedeeltelijk op het kruispunt en gedeeltelijk op de rijbaan van de weg naar Eversel;

dat het wielspoor van de auto van Borgmans slechts begint ongeveer ter hoogte van het kruispunt en een duidelijke boog beschrijft van op een afstand van 3 m. 60 van de linkerrand tot uiterst links;

dat deze sporen op het wegdek nagelaten, aantonen dat Borgmans zich niet vooraf naar links begeven heeft, zoals uitdrukkelijk voorgeschreven bij artikel 25, 2b van het K.B. van 8 april 1954, en zoals hij had moeten doen, vermits er van tegemoetkomend verkeer geen sprake was;

dat het echter niet bewezen is dat hij eveneens het artikel 44, 1, overtreden heeft, hoewel Coppers beweert dat Borgmans zijn richtingspijl maar ontstoken heeft toen hij hem voorbijstak;

Overwegende dat Coppers wordt ten laste gelegd, dat hij in strijd met artikel 22, 2b van het Algemeen Verkeersreglement, de auto van Borgmans bij het oversteken van een kruispunt heeft ingehaald;

dat Coppers te zijner verdediging doet gelden dat hij Borgmans slechts heeft willen inhalen bij het naderen van het kruispunt, hetgeen niet verboden is, en dat zijn inhaalmanoeuvre ten einde zou geweest zijn vooraleer het kruispunt over te steken, indien Borgmans door plots naar links in te slaan, hem niet gedwongen had krachtig te remmen;

Overwegende dat, indien het waar is dat artikel 22, 2b enkel het inhalen bij het oversteken van het kruispunt verbiedt, het inhalen bij het naderen ervan nochtans maar schijnt toegelaten te zijn, indien het gans zeker is dat de manoeuvre, afgezien van mogelijke fouten door de in te halen weggebruiker begaan, volledig kan voltrokken worden vooraleer het kruispunt te bereiken, m.a.w. dat in het voorhanden geval de inhalende weggebruiker Coppers het in te halen autovoertuig van Borgmans op gans de lengte

voorbij zou geweest zijn, vooraleer met het oversteken van het kruispunt aan te vangen;

dat deze zekerheid echter niet bestaat, vermits Coppers aan de rijkswacht verklaard heeft, dat hij gekomen op een twintigtal meter van het kruispunt een Volkswagen wilde voorbijsteken, die nog een vijftal meter voor hem reed;

dat, indien men bij die afstand van vijf meter de lengte voegt van de voertuigen, die samen acht meter bedroeg, en rekening houdt met het feit dat ook het voertuig van Borgmans in beweging was, het vaststaat dat het normaal niet mogelijk was, de inhaalmanoeuvre vóór het kruispunt volledig uit te voeren;

dat Coppers bijgevolg, zoals trouwens ook de botsing zelf uitwijst, plichtig is aan het hem ten laste gelegde feit;

Overwegende dat in de loop der debatten zich burgerlijke partij hebben gesteld :

Overwegende dat rekening houdend van de wederzijdse fouten door de beide betichten begaan, de verantwoordelijkheid van Coppers dient bepaald op twee derden en deze van Borgmans op één derde;

dat de bewering als zou alleen Coppers verantwoordelijk zijn, omdat hij niet links mocht inhalen, niet opgaat, vermits de voorschriften van het Algemeen Verkeersreglement een geheel vormen, die met het oog op de veiligheid van het wegverkeer, door al de weggebruikers moeten gevolgd worden;

dat Borgmans, die een delictuele fout begaan heeft, op burgerlijk gebied op grond van artikel 1382 B. W., zowel als Coppers, hoewel niet in dezelfde mate, gedeeltelijk voor de burgerlijke gevolgen aansprakelijk is;

dat ook een verband van oorzaak tot gevolg tussen de overtreding door hem begaan, en de schade, niet te loochenen valt vermits evenmin als Coppers links mocht inhalen, Borgmans niet naar links mocht afslaan zonder zich in het voorhanden geval vooraf naar links te begeven en een zo groot mogelijke draai te nemen, en vermits het ongeval waarschijnlijk niet zou gebeurd zijn, of met minder nadelige gevolgen, indien hij zijn richtingsverandering overeenkomstig het bepaalde in artikel 25, 2b K.B. van 8 april 1954 had uitgevoerd;

NOOT : Vg. het vonnis van dezelfde vrederechter dd. 20 april 1955, R.W. 1955-1956, 556, vonnis dat in hoger beroep bevestigd werd. Bij lezing van dit vonnis blijkt de daarop door Van Roye, Le Code de la circulation, p. 534, uitgeoefende kritiek ongemotiveerd.

WERKRECHTERSRAAD TE MECHELEN

29 maart 1957.

Voorzitter : M. Van Daele.

Rechtskundig bijzitter : M. De Ridder.

Sociaal recht. — Kinderbijslagen. — Zaakvoerder ener P.V.B.A.

Hij die als enig beroep heeft het zaakvoerderschap ener P.V.B.A. moet en krachtens de wet van 4 augustus 1930 en krachtens het K.B. van 22 december 1938 ingevolge een vermoeden juris en de jure als loontrekkende worden beschouwd of vallend onder toepassing van de wetgeving op de kinderbijslagen aan loontrekkenden.

Hulpkas van de Staat voor Kinderbijslag t/ Dussart.

I. Thesis van eiseres :

Aangezien de eiseres het volgende voorhoudt : verweerder heeft over de periode van 1-7-1959 tot 31-12-1949 onrechtmatig de som van 1200 frank aan kinderbijslag genoten krachtens de wetgeving op de kinderbijslag aan loonarbeiders; verweerder, in zijn hoedanigheid van zaakvoerder van een P.V.B.A., valt niet onder toepassing van de samengeschatte wetten op de kinderbijslagen aan loonarbeiders (wet van 4-8-1950), doch wel onder toepassing van het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938 betreffende de uitbreiding van de wetgeving op de kinderbijslag aan werkgevers en niet-loontrekkenden; artikel 25 van laatstgenoemd organiek besluit bepaalt dat de leden van een P.V.B.A. die in hoedanigheid van zaakvoerder of onder welke benaming ook belast zijn met het dagelijks beheer van gezegde vennootschap gelijk-laastgenoemde wetgeving, met uitsluiting van elke andere en bijgevolg met uitsluiting van deze op de kinderbijslag aan loonarbeiders, is op hen toepasselijk; tot juli 1953 mocht de kinderbijslag voorzien door de wetgeving op de kinderbijslag aan loonarbeiders, toegekend worden ingevolge een administratieve gunstmaatregel op voorwaarde dat de werkgeversbijdrage voor dezelfde periode was betaald; daar de P.V.B.A. «Garage Mato» voor de periode van 1-7-1949 tot 31-12-1949 de verjaring, voorzien door artikel 121 der geordende wetten op de kinderbijslag van loonarbeiders, had ingeroepen, werden voor genoemde periode geen werkgeversbijdragen betaald; hieruit vloeit voort dat de verweerder de administratieve gunstmaatregel niet kan invoeren wat betreft zijn rechten op kinderbijslag voor de periode van 1-7-1949 tot 31-12-1949, en dat hij bijgevolg het bedrag van 1200 frank onrechtmatig heeft ontvangen; eiseres heeft 174 fr. buitengewone kosten moeten maken om dit bedrag van de verweerder op te eisen; zij vordert dus van de verweerder 1200 fr. + 174 fr. = 1374 fr.

II. Thesis van de verweerder :

Aangezien de verweerder beweert dat hij krachtens artikel 5 der wet van 4 augustus 1930 recht had op de ontvangen kinderbijslag, en dat niet kan teruggevorderd worden datgene waarop hij krachtens de wet recht had;

III. Oordeel van de Raad :

Aangezien de terugvordering gaat over kinderbijslag, zeggend onrechtmatig krachtens de wetgeving over de kinderbijslag aan loonarbeiders, uitbetaald over de periode van 1-7-1949 tot 31-12-1949;

A. Aangezien de wetgeving op de kinderbijslag aan loonarbeiders geen verjaringstermijn voorziet voor onrechtmatig uitbetaalde kinderbijslag, zodat de verjaringstermijn voorzien door het gemeen recht toepasselijk is, hetzij 30 jaar;

dat de vordering bijgevolg niet verjaard is;

B. Aangezien het past, vooraleer de grond der zaak aan te vatten, de wettelijke in ogenschouw te nemen :

1) dat het oorspronkelijk artikel 5 der wet van 4 augustus 1930 betreffende de kinderbijslag aan loontrekkenden, luidde : «iedere aan deze wet onderworpen werkgever is verplicht deel uit te maken, hetzij van een door de regering toegelaten compensatiekas voor gezinsvergoeding, hetzij van een krachtens artikel 16 bij koninklijk besluit gevestigde bijzondere kas, hetzij bij artikel 17 voorziene hulpkas. De aansluiting bij een dier kassen dient te geschieden ten bate van al zijn personeel»;

2) dat artikel 2ter van het koninklijk besluit van 30 maart 1936 luidt : «voor de toepassing van deze

wet dienen met de bij dienstcontract verbonden arbeiders gelijkgesteld, de personen belast met het dagelijks beheer van een onderneming, van een maatschappij, van een instelling of van elke andere groepering, in de hoedanigheid van zaakvoerder, van bestuurder of onder dergelijke benaming, wanneer de door hen uit dien hoofde geleverde prestaties hun uitsluitend beroep of hun hoofdberoep uitmaken»;

3) dat artikel 3, derde lid van het koninklijk besluit van 22-12-1938, betreffende de kinderbijslag aan niet-loontrekkenden luidt. «voor de toepassing van dit besluit dienen de bij artikelen 2 tot 2ter van de wet van 4 augustus 1930 bedoelde personen als zodanig aangezien als krachtens een dienstcontract werkzaam te zijn»;

4) dat artikel 25 der zelfde wet luidt: «worden nog met de buiten dienstverband staande arbeiders gelijk gesteld: a) de leden van een vennootschap van personen met beperkte aansprakelijkheid die, als beheerend vennoot of onder een dergelijke benaming, met het beheer van bedoelde vennootschap zijn belast»;

Aangezien bij de aanmerking der wetsbeschikkingen op de kinderbijslag aan loontrekkenden, door K. B. van 19-12-1949, het artikel 2ter van het K. B. van 30 maart 1936, het artikel 5 geworden is der wet van 4 augustus 1930;

dat bij latere beschikking het artikel 3, derde lid van het K. B. van 22-12-1938 dient gelezen als volgt: «voor de toepassing van dit besluit dienen de bij artikelen 3 tot 5 der wet van 4 augustus 1930 bedoelde personen als zodanig aangezien als krachtens een dienstcontract werkzaam te zijn»;

Aangezien de wet op de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid reeds bestond (wet van 9-7-1935) toonen het K.B. van 30-3-1936 werd uitgevaardigd, zodat die vennootschappen ook door deze laatste wetsbeschikking bedoeld werden;

Aangezien vooreerst de wet van 4 augustus 1930 de zaakvoerders ener P.V.B.A., gelast met het dagelijks bestuur, met betrekking tot de te genieten kinderbijslag, rangschikt als loontrekkenden, wanneer de door hen geleverde prestaties hun uitsluitend beroep of hun hoofdberoep uitmaken;

dat uit de «Voordracht aan de Koning» blijkt dat zij in die omstandigheden als loontrekkenden worden beschouwd «krachtens een vermoeden juris et de jure» (zie Wetten en Besluiten, jaargang 1936, blz. 1311);

Aangezien tweedens het K. B. van 22-12-1938 in artikel 3, derde lid, de personen opgesomd in artikel 5 der wet van 4-8-1930, blijft beschouwen als loontrekkenden, terwijl het in artikel 25 de zaakvoerders ener P.V.B.A. als niet-loontrekkenden beschouwt;

Aangezien op het eerste zicht artikel 3 en artikel 25 van het K.B. van 22-12-1939 zich schijnen tegen te spreken;

dat dit echter niet het geval is, vermits de tekst van artikel 5 der wet van 4-8-1930 (naar dewelke artikel 3, derde lid van het K. B. van 22-12-1938 verwijst) en van artikel 25 van het K. B. van 22-12-1938 verschillen;

dat namelijk, zoals reeds gezegd, artikel 5 der wet van 4-8-1930 de zaakvoerders ener P.V.B.A. bedoelt die van de aldus geleverde prestaties hun uitsluitend beroep of hun hoofdberoep maken;

dat artikel 3 van het K.B. van 22-12-1938 eveneens naar zulk soort zaakvoerders verwijst, terwijl artikel 25 van zelfde besluit zich eenvoudig bekommert om de zaakvoerders die van deze prestaties niet hun hoofdberoep of hun uitsluitend beroep maken, en deze laatsten (doch niet de anderen) beschouwt als zelfstandige arbeiders;

Aangezien de administratie tot 13 november 1952 steeds die stelling heeft aanvaard, waarna zij van mening is veranderd;

Aangezien de verweerder, als enig beroep heeft het zaakvoerschapschap der P.V.B.A. «Garage Mato», zodat hij én krachtens de wet van 4-8-1930 én krachtens het K.B. van 22-12-1938, dient beschouwd krachtens een vermoeden juris et de jure als loontrekkende of vallend onder toepassing van de wetgeving op de kinderbijslag aan loontrekkenden (zie hierover: Werkrechtssraad van beroep te Brussel 31-1-1956, Tijdschrift voor sociaal recht en van de arbeidsgerechten, 1956, 256);

Aangezien de eiseres bijgevolg aan de verweerder de kinderbijslag over de periode van 1-7-1949 tot 31-12-1949 heeft uitbetaald omdat verweerder, uit kracht van de wet, daarop recht had, en niet omwille van een gunstmaatregel van haar;

Aangezien het feit dat de eiseres haar recht om bijdragen op te eisen over die periode, heeft laten verjaren, in niets afbreuk doet aan het feit dat de bijslagen geldig werden uitbetaald aan verweerder;

Aangezien de eis ongegrond is,

Om deze redenen:

vonnissende op tegenspraak en in laatste aanleg, verklaart de eis ontvankelijk doch ongegrond; wijst eiseres af en veroordeelt haar tot de kosten van het geding.

NECROLOGIE

STAFHOUDER VICTOR SABBE

Onverwacht en verbijsterend heeft ons op 20 februari 11. de pijnlijke tijding bereikt dat Mr. Victor Sabbe, stafhouder der balie van Brugge, plotseling was overleden. Dit bericht heeft in de rechtswereld een algemene verslagenheid verwekt, want de overledene was een hoogstaande en uiterst gewaardeerde persoonlijkheid, die enkel vrienden telde. Tot de dag vóór zijn overlijden heeft de betreurde stafhouder met zijn gewone ijver zijn beroepspllichten vervuld, tot plotseling dit rijkgevuulde leven is afgebroken geworden.

Mr. Victor Sabbe was een van de meest vooraanstaande advocaten der balie van Brugge en stond aan het hoofd van een zeer belangrijk cabinet. Zijn grondige kennissen en zijn minzame omgang hadden hem de algemene achting en sympathie weten te verwerven en hij werd dan ook in 1956 door zijn confraters der balie tot stafhouder gekozen.

Mr. Sabbe was een vooraanstaand Vlaamsgezinde. Hij had het zich ten plicht geacht ook buiten het balieleven zijn volk te dienen, was lid geweest van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en speelde een belangrijke rol in het politiek leven van ons land. Op cultureel gebied was hij een onverpoosd werker voor de volksverheffing.

Dat deze beminnelijke man met de grote werkkraft, van wie nog zoveel ten bate van ons volk had kunnen verwacht worden, ons zo plotseling is ontvallen laat bij al degenen die hem gekend en gewaardeerd hebben een gevoel na van pijnlijke verslagenheid.

Het Rechtskundig Weekblad biedt aan zijn nabestaanden de uitdrukking aan van zijn diep medeleven in hun rouw.

De Redactie.

BIBLIOGRAPHIE

L. Baillon en L. Grogard : Vente à tempérament et financement (Loi du 9 juillet 1957). — Maison Ferd. Larcier, Brussel, 1958.

De nieuwe wet van 9 juli 1957, die zo diep ingrijpt in de burgerlijke verhoudingen wat betreft koop en verkoop, heeft in de Heren Baillon en Grogard twee uitstekende commentatoren gevonden. Na een geschiedenis van het ontstaan der wet en een ontleding van de verschillende ontwerpen en voorstellen wordt een overzicht gegeven van de regeling van de verkoop op afbetaling in de vreemde landen. Daarna volgt de ontleding van de verschillende bepalingen der wet, die volkomen duidelijk en begrijpelijk gemaakt worden. Formulieren voor praktisch gebruik volledigen het boek.

F. M. Baron van Asbeck en J. H. W. Verzijl : United Nations Textbook. — Leiden, University Press, 1958. 442 p.

Het zo gekende « textbook » bezorgd door de Professoren Baron van Asbeck en Verzijl is thans in derde uitgave van de pers gekomen. Deze uitgave werd ruimschoots aangevuld met de laatste belangrijke documenten betreffende de verhoudingen op internationaal gebied. Het boek vormt een voortreffelijk instrument voor de studie van het internationaal recht en het is in zijn formaat wel het volledigste dat thans beschikbaar is.

Annales de la Faculté de Droit de Liège - 1956 en 1957.
Collection scientifique, Faculté de Droit, Liège.

Wij wensen hier de aandacht te vestigen op de twee voortreffelijke nummers der Annales de la Faculté de Droit de Liège, die uitgegeven zijn geworden voor de jaren 1956 en 1957. Wij kunnen enkel de inhoud van deze beide nummers mededelen, doch deze inhoud alleen zal aantonen welke vooraanstaande juristen aan deze beide nummers hebben medegewerkt en welke uiterst belangrijke onderwerpen er werden behandeld.

Jaar 1956 : Avant-propos, door Claus Renard. - La mémoire de Georges Dor, door Léon Moureau. - Droit social et secteur public, door Paul Horion. - Etude critique sur la Constitution de la République française, door André Simonard. - Le boycottage commercial en droit privé, door Charley Del Marmol. - L'Adage « Nemo-auditur », door Yvon Hannequart.

Jaar 1957 : La sécurité sociale, facteur de transformation du droit privé, en particulier du droit de la famille, door Simone David. - Réflexions sur le développement économique, door Mme Joan Robinson. - L'esclavage sous le régime du Code civil, door Jean Carbonnier. - L'Etat moderne peut-il être encore un Etat de Droit ?, door Jean Rivero. - La nature de la Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier, door Paul De Visscher. - Faut-il réformer la procédure fiscale en matière d'impôts sur les revenus, door E. Bours. - Consultation de la section de législation du Conseil d'Etat par le président de l'une des deux Chambres législatives, door Jacques Dembour. - Les contrats de brasserie et leur réglementation, door Yves Franscelot. - Bibliographie.

MEDEDELINGEN

STUDIECENTRUM VOOR JEUGDMISDADIGHEID

Colloquium van 15 - 16 maart 1948

Beheerraad :

De heren H. Bekaert, Professor aan de Vrije Universiteit van Brussel; J. Constant, Professor aan de Universiteit van Luik; A. Doucy, Secretaris-Generaal van het Instituut voor Sociologie Solvay; P. Cornil, Secretaris-Generaal van het Ministerie van Justie; M. Dubois, Kinderrechter te Nijvel; Mej. S. Huynen, Directeur van Administratie bij de Dienst voor Kinderbescherming; Mevr. J. Jadot-Decroly, Doctor in de geneeskunde, Bestuurster van de Medico-paedagogische Kliniek van Brabant; de heren H. Janne, Bestuurder van het Instituut voor Sociologie Solvay; Fl. Lox, Kinderrechter te Brussel; Mej. A. Racine, Professor aan de Vrije Universiteit van Brussel; Baron C. van der Bruggen, Lector aan de Universiteit van Leuven; de heer C.-J. Vanhoudt, Professor aan de Universiteit van Gent.

Gesticht in juli 1957 met de deelname van vertegenwoordigers der vier universiteiten en dank zij een toelage van het Ministerie van Justitie, wijdt het Studiecentrum voor Jeugdmisdadigheid zich aan de methodische studie van de problemen, die gesteld worden door de misdadigheid en de sociale onaanpassing der jongeren. Met dit doel, werd een groep gevormd van vorsers der verschillende disciplines : sociologen, juristen, psychologen, sociaal assistenten.

Maar onder de verschillende verplichtingen, opgelegd door de statuten, wordt ook voorzien dat het Studiecentrum een band moet leggen tussen de vorsers, de praktici, de geïnteresseerde instellingen, en nameijk door het inrichten van studiegroepen en ontmoetingen. Het is in deze geest dat een eerste colloquium zal gehouden worden, bestemd nameijk voor de kinderrechters, de ambtenaren van de Kinderbescherming, de opvoeders en gespecialiseerde sociale werkers, de professoren en de studenten, in een woord voor allen die ertoe gebracht worden, hetzij door hun beroep, hetzij door hun studies, zich met dit soort probleem bezig houden.

Het gekozen onderwerp duidt aan dat het hier gaat om een rechtzetting. Want het gebied van de jeugdmisdadigheid is ook niet ontsnapt aan de intense beweging die het sociale leven en de wetenschappelijke gedachte van het huidig tijdperk kenmerken. Het begrip zelf, dat de term « jeugdmisdadigheid » omvat, is vandaag niet meer hetzelfde als twintig of dertig jaar geleden, evenmin als de juridische, pedagogische, sociale en medico-psychologische behandelingsmethodes, waarmee de gemeenschap tegen dit verschijnsel reageert.

Deze evolutie is het, die men zou willen opmaken tijdens een colloquium, het is te zeggen tijdens een reeks korte uiteenzettingen, telkens gevolgd door een discussie.

Colloquium van 15 - 16 maart 1948

De evolutie van een begrip : De Jeugdmisdadigheid, onder het voorzitterschap van de heer E. Blondeel, Voorzitter van de Raad van Advies voor de Kinderbescherming. Universitaire Stichting, 11, Egmontstraat, Brussel.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

Programma :

Zaterdag, 15 maart, 's morgens :

10 u. : Toespraak, door de Heer Albert Lilar, Minister van Justitie. Inleidende uiteenzetting, door de Heer Professor J. Constant, Voorzitter van de School voor Criminologie aan de Universiteit van Luik.

10.30 u. : I. De evolutie op wetenschappelijk gebied

a) *In de geneeskundige en psychologische wetenschappen*, door de Heer Professor G. Heuyer, lid van de Akademie voor Geneeskunde van Parijs (in het Frans). — Discussie.

12.30 u. : Middagmaal in het restaurant « La Trattoria ».

's Namiddags :

14.15 u. : b) *In de sociale wetenschappen*, door Mej. A. Racine, Wetenschappelijk Directeur van het Studiecentrum voor Jeugdmisdadigheid, Professor aan de Vrije Universiteit van Brussel (in het Frans). — Discussie.

15.30 u. : II. De evolutie op het praktische plan.

c) *In het recht*, door de Heer Fl. Lox, Kinderrechter te Brussel. — Discussie. (De vergadering zal besloten worden op 17 u.)

Zondag, 16 maart, 's morgens :

om 10 u. : d) *De behandelingsmethodes in de geestichtsverpleging*, door Mej. Huynen, Directeur van Administratie bij de Dienst voor Kinderbescherming (in het Frans).

e) *In de behandelingsmethodes in een familiaal milieu*, door Mej. G. De Bock, Docent bij de Rijksuniversiteit van Gent. — Discussie.

III. Besluiten.

f) *Synthese — Rol van een Studiecentrum*, door de Voorzitter van het Colloquium.

Slot om 12.30 u.

De inschrijvingen worden aangenomen vanaf 9.30 u.

Daar het aantal plaatsen beperkt is, is het geraadzaam zich zo spoedig mogelijk te laten inschrijven.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, n° 1, 1958 :

Wetgeving.

Nederlands Juristenblad, afl. 8, 22 februari 1958 :

Mr. A.J.M. Kunst : Représentation en volmacht (I). — Mr. E. J. M. baron van Voorst tot Voorst : Het

arrest van de Hoge Raad dd. 20 december 1957 inzake de aansprakelijkheid bij kosteloos mederijden. — Mr. H. J. J. van den Biesen : Hoge Raad 11 oktober 1957, N.J. 1958 n° 37. — Mr. R. J. Polakn : Een nieuw R.T.M. arrest van de Hoge Raad.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, n° 4526, 22 februari 1958 :

Mr. L. I. de Winter : Recente ontwikkelingen in het internationaal alimentatierecht (V, slot). — Dr. F. C. Dominicus : Enige taalkundige opmerkingen over het ontwerp van wet van het nieuwe Burgerlijke Wetboek (I). — Y. D. C. van Duyn : Aantekeningen op de Successiewet 1956. — Mej. Mr. W. M. Peletier : Tijdschriftenoverzicht : Rechtskundig Weekblad, 20° jaargang, 1956/57 (III).

Journal des Tribunaux, n° 4183, 23 février 1958 :

W. Malgaud : Le raisonnement juridique. — Jurisprudence.

Revue de l'Administration et du Droit administratif de la Belgique, 2me livr., 1958 :

Victor Renier : Les baux des biens ruraux et les administratons publiques. — M. V. : Bibliographie.

Le Mouvement Communal, n° 315, février 1958 :

P. Mast : Saisie et cession des traitements des agents communaux. — Cl. Deschamps : Le calcul du délai d'annulation des décisions des autorités communales (art. 86 et 87 loi communale). — Cl. Deschamps : Chronique de l'Assistance Publique : 1) Le transfert et la promotion d'un agent de l'administration communale dans les cadres de la commission d'assistance publique. - 2) Valeur d'une nomination faite dans les limites du cadre d'une commission d'assistance publique. — J. Manouvrier : Le problème de la remise en état de la voirie urbaine en Belgique. — A. Hendrickx : Application de tapis asphaltiques sur pavage dans les voiries de Bruxelles. — L. Garré : A propos d'arrêtés royaux d'annulation en matière de classement.

Recueil Dalloz, 7e cahier, 19 février 1958 :

P. F. Gonidec : L'engagement à l'essai dans la métropole et dans les territoires d'outre-mer.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"